Biblioteca Centrală Regională Hunedoara-Deva

Proletari din toate țările, uniți-vă!

CITIȚI IN PAG. 6-7:

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

DIN TRECUTUL CONTINENTULUI NEGRU

● Arhiva de piatră a Saharei ● Nu numai boșimani și hotentoți ● Imperiul caravanelor

Cu prilejul Festivalului filmului romînesc, actrița Grațiella Albini s-a întîlnit la cinematograful „Hudojestvennîi" din Moscova cu actrițele sovietice Natalia Kustinskaia, Galina Polskih și Liudmila Hiteaeva.

In acest număr:

ESTE O CRIMĂ ACCIDENTUL?

DIN JURNALUL UNUI ANCHETATOR

de B. Julev

(pag. 4)

BIBLIOTECA „VEAC NOU" nr. 44

VASILI SUKȘIN:

Examen

(pag. 9-10)

ANUL XX

35

(1015)

28 august 1964

12 pagini, 1 leu

memento

Vizita delegației Asociației de prietenie sovieto-romîne

La 21 august, a sosit în Capitală o delegație a Asociației de prietenie sovieto-romîne, invitată de Consiliul General A.R.L.U.S., cu prilejul celei de-a XX-a aniversări a eliberării patriei de sub jugul fascist.

Din delegație fac parte A. B. Ceakovski, redactor șef al revistei „Literaturnaia gazeta", membru în conducerea Asociației de prietenie sovieto-romîne, conducătorul delegației, A. A. Gromov, directorul Uzinei de rulmenți nr. 1 din Moscova, deputat în Sovietul Suprem al U.R.S.S., P. P. Țulukidze, doctor în științe, K. A. Abdîgulov, președintele colhozului „Miciurin" din R.S.S. Kazahă, general colonel M. S. Șumilov, Erou al Uniunii Sovietice, artista emerită N. K. Massina, de la Teatrul de stat de operă și balet din Kiev.

La sosire, pe aeroportul Băneasa, oaspeții au fost întîmpinați de Marin Florea Ionescu, vicepreședinte al Consiliului General A.R.L.U.S., general-colonel în rezervă Ilie Crețulescu, membru în Biroul Consiliului General A.R.L.U.S., de activiști ai A.R.L.U.S.

Au fost de față G. E. Cebotariov, consilier al ambasadei Uniunii Sovietice, și alți membri ai ambasadei.

La 20 august, la Teatrul din Kremlin a avut loc o adunare festivă închinată celei de a 20-a aniversări a eliberării Romîniei de sub jugul fascist.

asediul ghețarilor

Pamirul, faimosul „acoperiș al lumii" este asediat. Asediat de o armată foarte dinamică și calificată alcătuită din glaciologi și hidrologi. Ei au stabilit linia frontului la o înălțime de 4500 de metri unde, ajutați de armele științei și flacăra pasiunii, luptă pentru a topi ghețarii și a da astfel apă ogoarelor Asiei Mijlocii. Printr-o nedreptate a naturii, acestea suferă de o sete seculară, pe cînd alături apa se îngrămădește inutil, cu milioanele de tone, în ghețarii din munți. E suficient să arătăm că scufia glacială a unei singure culmi muntoase din Pamir ar ajunge pentru întreaga vale a Ferganei, lungă de aproximativ 300 de kilometri și lată de 150 km.

Cercetările savanților sovietici au ca obiect radiația solară, procesul de condensare a vaporilor de apă pe suprafața ghețarilor, viteza de topire a ghețurilor, adică tot ceea ce în limba lor se numește balanța termică a suprafeței ghețarilor.

Metoda complexă pe care o folosesc oamenii de știință sovietici înglobează procedee cunoscute, cum ar fi „pudrarea" ghețarilor cu praf de cărbuni pentru grăbirea procesului de topire, exploziile, construirea de diguri în defileuri pentru blocarea și reținerea apelor de primăvară care în aprilie-mai trec fără folos pe lîngă ogoare și grădini, sau procedee noi, puse la dispoziție de chimia în plină dezvoltare: acoperirea ghețarilor cu un strat subțire de polietilenă pentru a le accelera topirea, tratarea lor cu reactivi chimici etc.

Stadiul actual al cercetărilor permite ca începînd chiar de anul viitor să se facă ample experiențe de topire a ghețarilor. În felul acesta o problemă care pînă nu de mult părea de domeniul fantasticului trece în planul concret de muncă al anilor următori.

i. s.

ce vîrstă are moscova?

300 și ceva de ani, va răspunde orice cetățean al capitalei sovietice, informat cît de cît asupra istoriei orașului în care trăiește. Și totuși, după cum relatează presa moscovită, marele oraș se bucură de o vîrstă mult mai respectabilă pe care, pînă de curînd, n-o cunoșteau nici locuitorii lui.

Cu prilejul săpăturilor ce se efectuează în vederea ridicării de noi construcții, amenajării de piețe sau săpării de trecori subterane, muncitorii dau deseori peste relicve mărturisind vechimea orașului. Printre ele resturi ale unor străvechi construcții din lemn, oale cu monezi, ba chiar și arme, de pildă o sabie tătară din epoca invaziei lui Batîi.

Concurîndu-i pe arheologi, istoricii au descoperit și ei un manuscris datînd din anul 1147, în care se vorbește de Moscova, și care atestă orașului o vechime și mai mare. Străvechiul document poate fi văzut la Muzeul de istorie, unde se află expus și unde stîrnește un viu interes printre vizitatori.

Săpăturile efectuate în ultimii ani dovedesc că Moscova a luat ființă cu aproximativ 200 de ani înaintea datei menționate mai sus: sub asfaltul străzilor și piețelor, în parcuri și pe malurile cursurilor de apă au fost găsite vestigii din cel de-al X-lea secol al erei noastre, printre care ceramică, monede, rămășițe de case construite din lemn de stejar. Ele stau mărturie faptului că vechea Moscovă dispunea de meșteri pricepuți, care făureau din metal admirabile podoabe feminine, arme și unelte. Un deosebit interes îl prezintă, de pildă, un fragment de vas pe care se află pictat un centaur înaripat, mînuind un paloș.

s. b.

„pronosport" electronic

Au o limită performanțele sportive, este posibilă previziunea viitoarelor recorduri mondiale? — iată o problemă care-i preocupă în ultima vreme pe colaboratorii Institutului de cibernetică de pe lîngă Academia de Științe a R.S.S. Gruzine și a Institutului de cultură fizică din aceeași republică.

L. Gheorgadze, profesor de atletism și ciberneticianul K. Djaparidze au făcut o experiență cît se poate de interesantă. Luînd ca punct de comparație rezultatele anilor precedenți, și vrînd să determine dacă rezultatele obținute de zece din cei mai buni sportivi gruzini la suta de metri s-au ameliorat anul acesta, ei au tradus performanțele sprinterilor din ultimii 19 ani în formule, pe care le-au încredințat unei mașini de calculat electronice.

Rezultatul? În numai cîteva minute mașina a stabilit nu numai tendințele de dezvoltare a acestui sport în Gruzia, dar a oferit și o seamă de îndrumări prețioase antrenorilor. Într-adevăr, folosind metoda matematică a pronosticurilor sportive, antrenorii au posibilitatea să întrevadă perspectivele cutărui sau cutărui sport, să stabilească metodele optime de antrenament, să elaboreze planurile necesare ameliorării rezultatelor obținute de campioni.

Se pune, însă, întrebarea: răspunsurile creierului electronic corespund realității? Nu cumva îi induc în eroare pe sportivi și pe antrenorii lor? Pentru a confirma justețea calculelor, cercetătorii au stabilit intenționat mașinii un program complicat. Pornind de la rezultatele anilor precedenți, ea trebuia să indice recordul anului 1960. Mașina s-a descurcat și în această împrejurare cum nu se poate mai bine: calculele anterioare au coincis întocmai cu performanțele realizate de sportivi în 1960!

Studiile realizate în comun de colaboratorii celor două institute sînt primele încercări de cercetare științifică în domeniul sportului. Iar rezultatele obținute pînă în prezent sînt mai mult decît îmbucurătoare. Ele vor căpăta, însă, în curînd amploare.

b. a.

un minut

Ce valoare are un minut? Iată o întrebare la care se pot da răspunsuri de-a dreptul senzaționale. Căci minutul — o picătură în oceanul timpului — s-a dovedit inimaginabil de cuprinzător și bogat și „greutatea" acestei microunități de măsură a lui Cronos crește ca un voinic din basme în impetuoasa dezvoltare a economiei socialiste.

Așadar, ce valoare are un minut? Dacă am adresa întrebarea economiștilor și statisticienilor din Uzbekistanul sovietic, republică asiatică foarte înapoiată în trecut, iată cam ce ne-ar putea răspunde.

Cînd energetica țării făcea primii pași, într-un minut se obțineau 6—7 kilowațiore de energie electrică. Azi, tot într-un singur minut se obțin 13—14 mii Kw/h.

Uriașul depozit de la Gazli ascunde în tainițele sale subterane trilioane de metri cubi de gaz. Secole de-a rîndul neprețuita comoară a zăcut neștiută și inutilă, dar azi, în fiecare minut pornesc de acolo 5 000 metri cubi de combustibil albastru. Anii următori vor spori valoarea minutului care, la Gazli, va fi egală cu 40 000 metri cubi de gaz extras.

Cum evaluează minutul culegătorii de bumbac uzbeci? Bilanțul sezonului care abia s-a încheiat este elocvent: într-un singur minut punctele de depozitare au primit pînă la 80 tone de „aur alb" din care se pot face 100 000 de rochii de bumbac.

Și fiindcă tot sîntem în domeniul industriei textile, să mai dăm un exemplu: numai Combinatul textil din Tașkent produce într-un singur minut 300 metri de țesături.

Și un ultim argument pentru valoarea minutului uzbek. În Uzbekistan, la fiecare șapte minute un nou apartament își primește locatarii. Iar la fiecare două minute statul alocă fonduri necesare pentru construirea unui apartament.

c. i.

al șaptelea continent

El există, deși n-a fost descoperit decît parțial. Apele mărilor și oceanelor l-au ținut, vreme îndelungată, în adîncurile lor și abia în ultimele cîteva decenii oamenii i-au trecut hotarul. Nu înainte, însă, ca Luna să le fi părut prea departe, iar Antarctida prea înghețată.

Într-adevăr, e mult mai ușor să cauți noi zăcăminte de minerale pe pantele subacvatice ale țărmurilor, sau chiar pe fundul mărilor sau oceanelor, decît la... capătul Pămîntului sau în afara lui. Și pentru că în privința resurselor de bogății cunoscute, pronosticurile sînt cîteodată îngrijorătoare (se spune, de pildă, că zăcămintele de petrol vor fi epuizate în preajma anului 2000!) oamenii de știință se străduiesc să găsească zăcăminte noi. Astfel s-a ajuns la studierea solului ascuns de apă și la descoperirea unor cantități de minerale ce au întrecut toate așteptările.

Sînt bine cunoscute exploatările petrolifere de la Baku, în largul Mării Caspice. Exemplul Uniunii Sovietice e urmat azi de numeroase țări care — chiar și cele ce n-au avut niciodată o industrie a petrolului proprie — sondează fundul mărilor în căutare de țiței. Adîncurile apelor, ascund, însă, și alte bogății: geologii sovietici au calculat că valorificarea tuturor mineralelor din pantele subacvatice ale mărilor ce înconjoară Uniunea Sovietică ar echivala cu descoperirea unui teritoriu cît partea europeană a U.R.S.S. Fier, mangan, nichel, cupru, cobalt, uraniu, taliu — toate acestea și încă multe alte elemente se află sub apă în cantități practic inepuizabile. Calculate pe scară mondială, rezervele lor se exprimă în impresionanta cifră de 350 de miliarde de tone. Cît privește rezervele de argilă roșie, care conțin un procent însemnat de aluminiu și de cupru, ele se apreciază în tone în mărimi astronomice: cele de aluminiu — printr-o cifră cu 14 zerouri, iar cele de cupru— cu 12 zerouri.

Iată, așadar, o nouă și uriașă bază minerală, a cărei exploatare se extinde tot mai mult. Valorificarea ei deplină va însemna descoperirea unui nou continent, care — se pare — va produce omenirii surprize plăcute.

d. c.

- Cel mai lung traseu din lume.
- La unul din polii petrolului.
- Asaltul pustiului.

Kilometrii de oțel ai gazelor

Nu-i ușor să te descurci în păienjenișul liniilor ce împînzesc harta unei țări. Fiecare din ele are o semnificație, o istorie și de multe ori o poveste. Unele au fost trasate pe hartă de însăși natura, altele au fost adăugate, de-a lungul anilor, de oameni. Fie că reprezintă noi drumuri de apă, conducte de petrol și gaze sau căi ferate recente, ele se înmulțesc o dată cu anii și spun, celor dornici să le asculte, mai mult decît sînt în stare să exprime simbolurile mute ale hărților.

Conducta străbate rîuri și munți

Să privim, deci, o hartă a Uniunii Sovietice pe care sînt trecute traseele „combustibilului albastru". Din diferite zone ale căror boiți subterane conțin prețioasele gaze naturale se împrăștie, în toate direcțiile, frînturile de linii ce alcătuiesc ramificațiile rețelei de conducte. Un fascicul pornește din Saratov, cuprinzînd orașele Gorki, Ivanovo, Dașava, Kiev, Minsk și capitalele republicilor sovietice baltice. De la Krasnodar și Stavropol conductele se îndreaptă spre Transcaucazia. O linie ce leagă orașele Ordjonikidze și Tbilisi unește într-un singur sistem conductele de gaze din partea europeană a țării, cu cele de dincolo de munții Caucazului, străbătînd creasta principală a masivului muntos la o înălțime de 2 450 de metri. Anul trecut rețeaua de conducte s-a îmbogățit cu cel mai mare traseu din lume, plecînd de la Buhara și ajungînd, după un drum de 1 995 de kilometri, în Ural. Dacă ar fi să le punem cap la cap, toate aceste linii — reprezentînd conductele magistrale de gaze — s-ar întinde pe o distanță de 33 400 de kilometri (cam de 3,5 ori mai mare decît distanța Moscova—Vladivostok). Acum 25 de ani ele nu depășeau 325 de kilometri.

În acest an va începe construcția magistralei Mubarek —Tașkent—Cimkent—Djambul—Frunze— Alma-Ata, pe o întindere de 1 317 kilometri, iar într-un viitor apropiat vor intra în funcțiune noi conducte de gaze, cu o lungime de 3 500 de kilometri. Încă o linie se va construi de la Buhara spre Ural, iar în întîmpinarea acestui gigant vor porni, dinspre nord-est, gazele din marile zăcăminte ale Siberiei de vest. Se vor construi conducte de gaze pe traseul Poltava — Kremenciug — Briansk—Smolensk—Iaroslavl—Dorogobîci etc., etc

Pentru a se mări posibilitatea de transport a gazelor, de-a lungul conductelor magistrale constructorii realizează stații puternice de compresoare. Iar pentru a îmbogăți rezervele existente de gaze și de petrol și pentru a crea condiții de exploatare cît mai avantajoase luptă o întreagă armată de specialiști, începînd cu geofizicienii și terminînd cu chimiștii. Primii — pentru detectarea lor, ultimii aducîndu-și aportul la crearea țevilor din masă plastică și din sticlă-plastic, care micșorează cu 25—30 la sută cheltuielile pentru construcția conductelor. Prin munca neobosită a celor care se străduiesc să smulgă tainele regiunilor lipsite de orice deschideri geologice, acestea se transformă, ca prin minune, în ținuturi înfloritoare.

Asemenea „minuni" se întîlnesc adesea în pustiuri. Le întîlnim și pe țărmul răsăritean al Caspicei, acolo unde uscatul înaintează în mare, formînd peninsula Mangîșlak. Acolo, cafeniul munților și verdele cîmpiilor de pe harta fizică a ținutului sînt înlocuite de întinse pete galbene, care semnalează prezența nisipurilor. În prezent o mare structură petro-gazeiferă, Mangîșlakul e situat în zona care marchează limita dintre două mari bazine de acest fel, cel al Caspicei mijlocii și bazinul Usturt.

Poziția Mangîșlakului în limitele unuia din cei doi poli ai petrolului de pe glob, în care sînt înscrise o serie de mari bazine petro-gazeifere dispuse în formă de ghirlandă în jurul Mării Caspice, a sugerat posibilitatea existenței în subsolul lui a unor zăcăminte de țiței și gaze. Cercetările întreprinse în comun de geofizicieni și geologi au confirmat presupunerea.

Dar deșertul nu s-a lăsat cucerit ușor. În ținutul acesta nisipos, neted și întins ca o masă, unde cea mai mare înălțime este... cocoașa cămilei, unde în lunile de vară soarele e orbitor și fierbinte, iar galbenul monoton al nisipului e pătat pe alocuri doar de albul eflorescențelor de sare — urme ale vechilor lagune secate de suflul fierbinte al pustiului — condițiile de lucru sînt dintre cele mai grele. Și dacă astăzi acest pustiu a început să capete viață, e datorită muncii și priceperii de care au dat dovadă geofizicienii. Ei au fost aceia care, sub conducerea profesorului leningrădean B. T. Diakov, au pornit, încă în 1953, la asaltul hotărîtor împotriva nisipurilor Mangîșlakului, înfruntîndu-le cu dîrzenie timp de doi ani. Folosind în prospectarea regiunii metoda seismică, ei au făcut să răsune pustiul de ecoul exploziilor, au „ascultat" glasul acestui pămînt pînă la o adîncime de 6 000 de metri și au reușit, în cele din urmă, să dea primele informații asupra formei marii bolți subterane, în ale cărei straturi s-au dovedit a fi importante rezerve de țiței și gaze.

Profesorul B. Diakov a publicat o hartă care a concretizat rezultatele prospecțiunilor seismice făcute la Mangîșlak. Pronosticurile n-au întîrziat să se adeverească. Pe baza acestor lucrări a fost fixat locul și s-a început forajul primei sonde, care a atins adîncimea finală de 2 500 de metri și care foarte curînd a pornit să erupă țiței. Acea zi, în care geofizicienii au izbutit să smulgă tainele pustiului auriu, va rămîne înscrisă în istoria cuceririi pașnice a Mangîșlakului.

Treptat, numărul turlelor de sonde s-a înmulțit și turbinele de foraj au pătruns din ce în ce mai adînc în scoarța pămîntului. Ele s-au extins în diferite zone ale peninsulei, la Jetîbaisk, apoi la Pescianîi, dînd de lucru din belșug reprezentanților celor trei profesii de bază ale Mangîșlakului de azi: geofizicienilor, geologilor petroliști și sondorilor.

Dar munca lor e abia la început. Ei își continuă cercetările, cu scopul de a pune în evidență toate straturile purtătoare de țiței și gaze și de a dărui economiei naționale cît mai mult „aur negru" și „combustibil albastru".

La capul Pescianîi, unde din trei părți se agită marea iar din a patra vine suflul arzător al pustiului, a început forajul celei mai adînci sonde de pe structura Mangîșlak. Ea are ca obiectiv explorarea în extindere a acestei suprafețe — unde au fost întîlnite 27 de straturi groase purtătoare de țiței și gaze — cît și descoperirea în adîncime de noi rezerve de combustibil.

Dintre noile zăcăminte descoperite în pustiul Mangîșlak trebuie menționat cel de țiței de la Uzen, care depășește renumitul Tuimazî, din Bașkiria, dat în exploatare acum douăzeci de ani. Aceste bogății smulse naturii au și început să fie expediate pe întreg cuprinsul țării, acolo unde e nevoie de ele. La picioarele sondelor au apărut conductele ce vor transporta combustibilul albastru spre combinatele chimice și o seamă de alte uzine, adăugînd numeroși kilometri de oțel la rețeaua de conducte ce se ramifică pe întreg teritoriul U.R.S.S. Și după ce hidrologii, porniți în căutarea apei, își vor fi spus cuvîntul, în ținutul Mangîșlakului vor apărea orașe noi, iar peninsula nisipoasă de azi se va transforma într-o adevărată oază. Miraj? Nu, un fapt real din istoria cuceririi deșertului.

Conf. univ. C. Beca
Ing. Emil Georgescu

Fumul... artificial

Întrebuințări noi ale maselor plastice

La multiplele aplicații ale maselor plastice s-a mai adăugat, nu de mult, una cu totul neobișnuită și mai ales promițătoare. Este vorba de fumul sintetic. Noul produs are, după cum ne informează revista sovietică „Znaniesila", diverse întrebuințări. O perdea de fum extrem de stabilă, care să reziste de sute de ori mai mult decît fumul obișnuit, un nor uriaș de culoarea dorită, care să servească în scop de reclamă și cîte alte lucruri utile nu se pot realiza cu efort relativ mic.

Fumul sintetic este foarte prețuit mai ales în agricultură. Se cunoaște că o categorie de mase plastice, sub formă de spumă devin un minunat izolator termic. „Șubele" confecționate din aceste materiale apără de îngheț semănăturile și livezile. În regiunile de sud ele pot fi folosite pentru protecția împotriva razelor arzătoare ale soarelui. Dacă adăugăm fumului sintetic și o porție de toxice folosite în mod obișnuit împotriva dăunătorilor, valoarea lui crește și mai mult. Tot pentru agricultură specialiștii preconizează folosirea norilor sintetici în scopul provocării de ploi artificiale.

Foarte ademenitoare este ideea folosirii perdelelor de fum în industria petrolieră. La rezervoarele de produse petroliere îmbrăcate în „mantii" de fum sintetic nu se vor mai înregistra pierderile mari de pînă acum cauzate de evaporarea unei cantități importante din conținutul lor.

În sfîrșit, a fost emisă părerea că o anumită categorie de mase plastice, transformate în fum, ar putea deveni un mijloc eficace de protecție împotriva radiațiilor radioactive. De asemenea, ele ar putea folosi și la perfecționarea radiocomunicațiilor.

V. A.

Este o crimă ACCIDENTUL?

Din jurnalul unui anchetator

Prima chemare

Pe deasupra străzii lunecă lin un cer plumburiu. Ai impresia că norii stau gata să se năpustească asupra antenelor de televizor și să le încovoaie. Ploaia nu se aude, a rămas suspendată undeva în văzduh, amenințătoare. Strălucesc acoperișurile, caldarîmul, mantalele și umbrelele, totul în jur e învăluit într-o strălucire umedă. Dincolo de fereastră, viața citadină își urmează cursul nestăvilit. Lăsînd în urmă trene de apă și praf, gonesc, mute, automobile, troleibuze, autobuze.

Stau în biroul de gardă al serviciului de reglementare a circulației și privesc pe fereastră nu fără emoție. Azi îmi iau în primire rolul de anchetator. De mîine mi se vor încredința dosare cuprinzînd procese penale pe baza cărora va trebui să organizez anchete și să hotărăsc dacă le clasez sau formulez acuzații și le înaintez instanței. Cine sînt cei a căror soartă îmi va fi încredințată mîine ?

Îmi amintesc de ultima practică la procuratura orașului. Împreună cu un coleg, Iura Kargalov, n-am închis ochii toată noaptea păzind înfrigurați aparatul telefonic. Dintr-o clipă într-alta ne așteptam să sune, anunțînd vreun omor săvîrșit în condiții învăluite în mister.

Dar telefonul rămînea mut. Și nouă ne era tare ciudă.

Procurorul Serghei Lukianovici moțăia liniștit, cu capul pe batista așternută pe sulul canapelei din birou. A doua zi dimineața, cînd razele soarelui au inundat încăperea, s-a uitat la fețele noastre chinuite de așteptare, a rîs cu poftă și ne-a spus :

— Bună gardă am avut. Nu-i așa, detectivilor ?

Atunci am înțeles că garda fusese într-adevăr bună. În imensul oraș nu se întîmplase nici un delict grav. Oamenii începeau o zi nouă. Oare asta nu era în măsură să te bucure ? !

— Poate că și de astă dată voi avea o gardă fără nici o chemare — mă gîndesc eu, cu toate că știu bine că asemenea zile nu-s prea dese.

În geam lovesc picăturile de ploaie. Le văd cum cresc, se fac mai grele și, în sfîrșit, pline se rostogolesc în jos lăsînd după ele o urmă curată.

Deodată, în spatele meu răsună un zbîrniit strident. Înainte ca ofițerul de serviciu să ridice receptorul, pe aparatul telefonic de proporții neobișnuite s-a aprins un beculeț roșu. Este apelul stației de salvare.

— Ofițerul de serviciu Motorin vă ascultă. (Creionul lui alunecă repede pe foaia de hîrtie). Chemarea nr. 73... Krasnoprudskaia... numărul ?... Mașina a rămas... La salvare a telefonat inspectorul...

Mașina de serviciu ne duce în viteză spre locul întîmplării. Sîntem trei : șoferul, ofițerul de serviciu și eu. Vehiculele întîlnite în cale se dau la o parte. Șoferii ne urmăresc cu priviri înțelegătoare : știu ei bine încotro se grăbește ofițerul de serviciu de la biroul de reglementare a circulației.

Mașina de pîine „G.A.Z.-51" se zărește din depărtare. A înțepenit înainte de a reuși să cotească pe ulicioara din dreapta. Stă într-o poziție nefirească, de-a curmezișul, barînd trecerea. În jurul inspectorului s-au și adunat cîțiva curioși. Șoferul stă sprijinit de partea din spate a mașinii. Să tot aibă vreo patruzeci de ani. Mîinile-i mari, muncite, mototolesc nervoase șapca. Ne privește tăcut cum coborîm din mașină. Pe fața-i palidă se citesc nedumerirea și durerea.

Îi privesc capul descoperit cu tîmplele argintii și îmi înfrîng cu greu pornirea de a-l consola într-un fel.

Victima nu mai e la fața locului. A dus-o mașina salvării cu care tocmai ne-am întîlnit în piața Komsomolskaia.

— Femeia cobora de pe trotuar, raportează inspectorul. Venea de la stînga spre dreapta tăind calea mașinii și iată, în acest loc, a fost lovită. În cădere, femeia s-a izbit cu capul de asfalt. A fost trimisă la spital în stare gravă.

Pe caldarîmul ud, o pată roșie. Un firișor de sînge se prelinge spre gura de canal. Pe alături e un du-te vino necontenit. Oamenii sînt grăbiți. Nu-i interesează ce s-a petrecut aici cu cîteva minute în urmă. Cineva calcă chiar pe pata roșie și, fără să observe, merge mai departe.

— Toți s-au oprit... explică tulburat șoferul, numai ea, cine știe, o fi fost pe gînduri... A fost o poveste de secunde. Am apăsat cu putere pe frînă, dar...

Oftează și își întoarce privirea.

— De ce nu ești atent, îi aruncă unul din curioșii ce s-au adunat.

— Noi trebuie să fim atenți, în primul rînd ! i-o taie un altul. Ce vină are aici șoferul ?

Care din cei doi are dreptate ?

Cine a avut vreodată prilejul să ancheteze un accident de circulație mă va înțelege, cu siguranță. Majoritatea lor sînt cazuri complicate, nu numai pentru că într-un accident de automobil își găsesc moartea una sau mai multe persoane, ci și pentru că anchetatorul se pomenește adesea între două focuri.

Tragedia survine pe neașteptate, atît pentru victimă cît și pentru șofer : cu un minut în urmă nici unul, nici celălalt nu știau că sînt atît de aproape de ea.

— Tovarășe anchetator, am fost eu oare dușmanul acestei femei ? încearcă să se justifice șoferul. Credeți că dacă aș fi știut ce se va întîmpla n-aș fi ocolit strada asta cu zece kilometri mai încolo ? Dar știu eu, dv. îl găsiți întotdeauna vinovat numai pe șofer.

— Tovarășe anchetator, i se adresează victima sau rudele acesteia, credeți că îi sîntem dușmani ? Adevărul este că șoferii gonesc pe stradă ca bezmeticii. Totu-i limpede. Trebuie judecat cît mai aspru...

Și totuși, sînt atîtea și atîtea lucruri neclare.

Șperțarii, criminalii, hoții... Aceștia știu ce scopuri urmăresc. Aici nu poate fi vorba de două focuri. Criminalul a atentat *pe deplin conștient* la viața sau sănătatea semenului său, la bunul altuia. Descoperirea și pedepsirea acestor delicvenți este o chestiune la fel de însemnată ca, de pildă, construirea unei centrale electrice sau a altui obiectiv important.

Dar accidentele de circulație ? Nu mi s-a ivit niciodată măcar un inculpat care să-și fi *dorit* ceea ce i se întîmplase. Dimpotrivă, fiecare consideră întîmplările ca un concurs nefericit de împrejurări și fiecare suferă profund din această cauză.

În comportarea, caracterizările și modul de viață al celor condamnați pentru accidente de circulație nu găsim, de regulă, nimic „criminal" în trecut, nu găsim nici măcar trăsături care să ne facă să credem că omul a pornit pe un drum greșit. Din această categorie îi excludem, firește, pe cei care gonesc nebunește, pe bețivi și pe alții ca ei pentru care un deznodămînt tragic este într-o oarecare măsură firesc.

Dar despre majoritatea acuzaților nimeni n-ar fi putut spune pînă mai ieri nimic reprobabil. Pînă mai ieri ei trudeau alături de tovarășii lor, făceau o muncă importantă. La fel ar fi muncit și mîine dacă n-ar fi făptuit greșeala cu deznodămînt atît de tragic.

Cu toate acestea încălcarea legilor de circulație este o crimă gravă. Legea îi pedepsește pe drept pe cei care o dată așezați la volan uită că nu conduc numai un automobil sau un troleibuz o motocicletă sau un tramvai, ci și o *sursă de primejdie sporită !*

Greșelile sînt de mai multe feluri.

Macaraua asasină

Uneori este extrem de dificil să descoperi greșeala devenită pentru șofer fatală. Nici declarațiile martorilor oculari nu pot da cîte o dată răspuns la întrebarea : este el vinovat sau nu ? De aceea trebuie chemată în ajutor expertiza.

...Era o dimineață frumoasă de primăvară. Orologiul din turnul Spasski bătuse tocmai ora nouă. Dinspre rîul Moscova urca cu greu panta o macara autopropulsată K-51 care se opri apoi lîngă zidurile catedralei Vasili Blajennii. Catedrala era îmbrăcată în schele, munca de restaurare era în toi, de sus se auzeau strigătele muncitorilor. Macaraua de douăsprezece tone părea un pitic pe lîngă impunătorul monument al arhitecturii ruse.

Din cabina macaralei coborî un șofer tînăr. Trînti ușa, privi înspre cei care se pierdeau în abisul albastru al cupolei și porni fără grabă spre Piața Roșie. Ocolind catedrala, șoferul se apropie de ea dinspre podul Lobnîi și se interesă la muncitori unde l-ar putea găsi pe șeful șantierului. Macaragiul Timonin era nerăbdător să înceapă lucrul. Își îndrăgea nespus meseria și unde mai pui că aici era vorba de o misiune de răspundere : să-și dea și el aportul la restaurarea monumentului.

Tot căutîndu-l pe șeful de șantier, Timonin se pomeni pe o margine a soclului catedralei și, cînd privi de acolo în jos, nu-i veni să-și creadă ochilor : mașina nu mai era pe locul unde o lăsase. Inima i se făcu cît un purice : ce farsă o mai fi și asta ? ! Dar, în aceeași clipă zări brațul atît de cunoscut al macaralei. Se oprise în bordura de granit a podului, pe panta care duce spre chei.

Cum ajunsese macaraua lui la pod ? ! Timonin simți că ceva nu e în regulă și porni în goană într-acolo.

Declarațiile unui martor ocular : „În dimineața aceea plecam la serviciu pe traseul obișnuit. Pe stradă goneau ca de obicei mașini iar pe trotuar forfoteau pietonii. La vreo zece metri în fața mea mergea o femeie tînără. Era grăbită, se vede, și cînd m-am oprit o clipă să aprind țigara ea s-a îndepărtat. Deodată am simțit că se întîmplă ceva neobișnuit : se auzeau niște țipete și uruitul unui motor, chiar lîngă mine. Uitîndu-mă la dreapta am văzut la cîțiva pași o macara autopropulsată. Venea direct spre mine.

— Unde s-o fi uitînd șoferul, de ce n-o fi atent ? m-am întrebat eu și în aceeași clipă am constatat că în cabina mașinii nu era nimeni. Macaraua a urcat pe trotuar. Din cauza ciocnirii cu bordura roțile din față au cotit spre dreapta și, înscriind pe trotuar un arc, mașina a revenit pe caldarîm și a pornit către cheiul Moskvoretki, în sens invers. După ce macaraua s-a îndepărtat am constatat că femeia care mi-o luase înainte în timp ce eu îmi aprindeam țigara, zăcea acum pe trotuar. O roată a mașinii îi zdrobise capul.

Susțin că în cabina macaralei nu era nimeni, dar că motorul era în stare de funcționare".

Declarații asemănătoare au dat și alți martori oculari.

Iată acum și ce a declarat Timonin însuși : „Nu pot să înțeleg ce s-a petrecut. La început am crezut că cineva a vrut pur și simplu să-mi fure macaraua. Dar oamenii susțin că în cabină nu era nimeni... Vă rog să mă credeți că dacă aș fi văzut mai devreme că macaraua pornește din loc aș fi luat-o la goană după ea... Mai bine aș fi murit eu..."

Îl întreb :

— Ai luat vreo măsură care să prevină pornirea macaralei din loc ?

Răspuns :

— Am pus ca de obicei frîna de mînă și am trecut motorul pe viteza a doua. Locul în care am oprit mașina e aproape drept. Am fost convins că măsurile luate erau suficiente și de aceea nu am mai pus saboții la roți. Și acum sînt încredințat că macaraua n-a pornit singură. Se vede că cineva s-a furișat totuși în cabină.

Îi mai spun o dată lui Timonin :

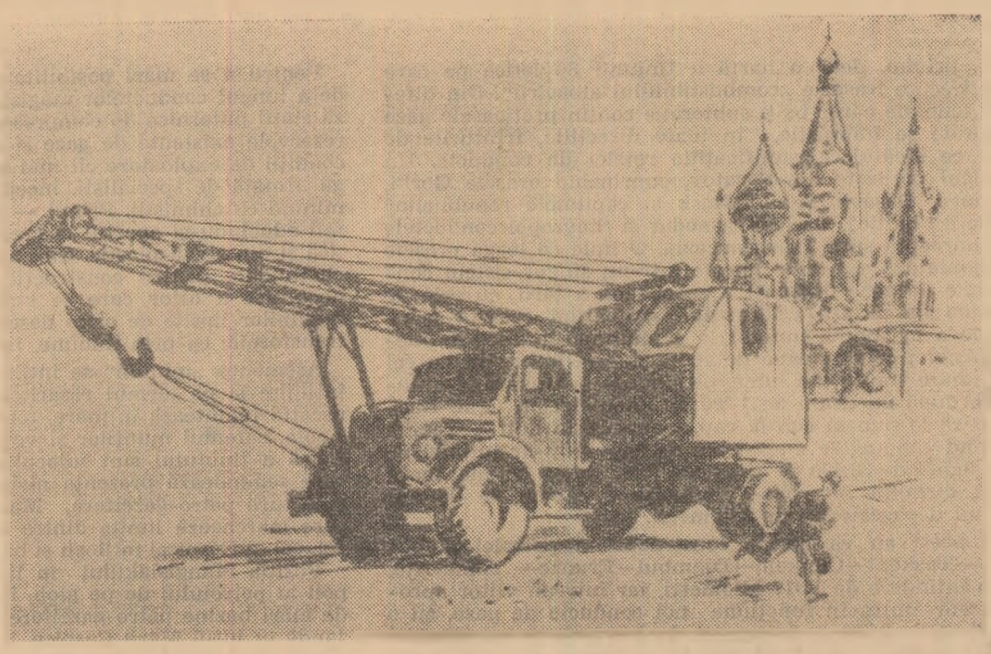

— Din declarațiile martorilor oculari rezultă că nimeni nu s-a apropiat de macara.

— Dar n-avea cum să pornească singură ! repetă, aproape țipînd, șoferul. Să admitem chiar că nu am tras pînă la refuz frîna de mînă. Dar motorul a rămas, totuși, pe viteza a doua. Cît timp m-am schimbat în cabină macaraua a stat pe loc. Apoi cînd am ieșit am întîrziat puțin lîngă ea să fumez o țigară... Nici în acest timp mașina nu s-a mișcat. Înainte de a urca pe soclul catedralei m-am întors și m-am uitat din nou la ea. Nu putea deci să pornească așa, fără nici un motiv.

Stînd în birou e imposibil să lămurim chestiunea. Două lucruri ne apar limpezi : de macara nu se apropiase nimeni ; mașina stătuse un timp nemișcată și abia după aceea pornise din loc...

De ce ? De ce ? De ce ?...

După îndelungi meditații mă hotărăsc să fac un experiment.

...E o dimineață la fel de frumoasă. Timonin se află la volanul aceleiași macarale K-51. Urcă pe același drum și se oprește lîngă catedrala Vasili Blajennii. Brațul macaralei e îndreptat în spre strada Razin.

— Aici ! spune Timonin ieșind din cabină.

— Amintește-ți bine.

— Da, aici era, spune șoferul sigur de sine și-și aprinde o țigară.

Martorii, ofițerul de serviciu, inspectorul de circulație sînt cu toții de față. Trec în procesul-verbal poziția exactă a mașinii. Locul este, într-adevăr, aproape orizontal. „Un loc mai potrivit nici că se putea găsi", gîndesc și trec în procesul-verbal : „Poziția nr. 1".

B. Julev

(Va urma)

Cartea romînească în U. R. S. S.

Istoria unui „OM DE RIND"

Ziarul „Literaturnaia Gazeta" din 18 august a publicat o recenzie la romanul lui Mihai Beniuc „Dispariția unui om de rînd", semnată de cunoscutul traducător Iuri Kojevnikov. O reproducem mai jos.

Eroul ultimului roman al scriitorului romîn Mihai Beniuc „Dispariția unui om de rînd", modest contabil, are o pasiune: îl interesează istoria unui om „de rînd". El intenționează chiar să fundamenteze o nouă știință — „rîndologia". Întîmplător, între paginile unei cărți găsește o scrisoare a unui oarecare Avram Proțap. Părîndu-i-se că Proțap este un foarte bun exemplu de om de rînd, contabilul începe să strîngă documente pentru a-i reconstitui biografia. Astfel, în fața noastră învie episoade din viața lui Avram Proțap.

La Hamburg, unde Avram studiază la universitate, el vede dezlănțuită ferocitatea „cămășilor brune", în patrie are de-a face, pe vremea aceea, cu legionarii fasciști. Proțap se înregimentează în lupta ilegală a comuniștilor. Urmează apoi războiul, frontul, anii de prizonierat. In divizia de voluntari „Tudor Vladimirescu", Proțap luptă cu arma în mînă împotriva fascismului. După mărturiile strînse de contabil, Avram Proțap cade în luptele de lîngă Praga.

Dar cu aceasta istoria vieții unui „om de rînd" nu se sfîrșește. Într-o zi contabilul primește vizita unui poet celebru, „academician, președinte, laureat, deputat", care îi mărturisește că el este... Avram Proțap. Că deci e viu, dar trăiește sub alt nume. Cel care a murit lîngă Praga n-a fost el, ci prietenul lui, care ca om și cetățean a constituit întotdeauna un exemplu pentru Avram. Cum s-au petrecut lucrurile? Pe front, din grabă Avram și-a schimbat hainele cu prietenul său și o dată cu actele i-a luat și numele. Acela pe care îl poartă azi...

Concepțiile contabilului se răstoarnă, „rîndologia" se dovedește a se fi născut moartă: în fața lui îl are viu pe Avram Proțap, „omul de rînd" devenit un celebru academician. Și acest academician, care se simte apăsat de vîrstă și de boală, îi propune contabilului să-și schimbe între ei identitățile. Prietenul meu căzut lîngă Praga, spune academicianul, a început lupta pentru cauza noastră comună în vremuri grele, cînd în țara noastră focul revoluției se aprindea, cînd lupta comuniștilor era grea. Eu am continuat opera începută de el în epoca de construire a socialismului. Fără îndoială, tu o vei duce pînă în pragul comunismului...

„Metamorfoza" contabilului în academician întregește sensul filozofic al cărții, șterge granițele dintre oameni de profesii și situații diferite, care sînt toți ostași ai unei singure armate de constructori ai societății fără clase. Oameni „de rînd" nu există...

Iuri Kojevnikov

În marea sală a cinematografului „Hudojestvennîi" din capitala Uniunii Sovietice a avut loc Festivalul filmului romînesc. Așteptat cu nerăbdare de moscoviți, care au ținut să se asigure din timp de bilete, Festivalul a prilejuit spectatorilor sovietici cunoștința cu filmele Tudor, Dragoste lungă de-o seară, La vîrsta dragostei, Străinul, Pisica de mare, Vacanță la mare *și cu unii dintre realizatorii lor.* În fotografie: *Cinematograful „Hudojestvennîi" în ajunul deschiderii Festivalului*

Biografia unui virtuoz

Publicul din patru continente — Europa, Asia, America și Australia — îl aclamă. Anul acesta a obținut Premiul „Lenin". Unul din cei mai de seamă compozitori contemporani, englezul Benjamin Britten, scrie despre el: „E greu să rezum în cîteva cuvinte sentimentele de prietenie și admirație pe care i le port. Am fost cu desăvîrșire cucerit de geniul și personalitatea lui".

Artistul despre care Britten vorbește cu atîta entuziasm este violoncelistul sovietic Mstislav Rostropovici.

Mstislav Rostropovici și Galina Vișnevskaia

E tînăr, ba chiar foarte tînăr, dacă ținem seama de maturitatea necesară marilor soliști. A împlinit de curînd treizeci și șapte de ani. Dar din ei, douăzeci și nouă i-a consacrat violoncelului.

Primele lecții le ia la vîrsta de opt ani, de la tatăl său, Leopold Rostropovici, el însuși fost elev al lui Pablo Casals. La 13 ani, Mstislav execută la perfecție dificilul Concert al lui Saint-Saëns.

În 1943 intră la Conservatorul din Moscova, pe care-l absolvă în numai trei ani. Iar în 1945 capătă premiul I la concursul unional al instrumentiștilor, fiind angajat în același an ca solist al Filarmonicii din Moscova. În 1947 la Praga și în 1949 la Budapesta laurii unor noi premii I îi încununează măiestria.

Rostropovici, al cărui talent este dublat de o uriașă cultură muzicală, organizează la Moscova și Leningrad cicluri memorabile, ca de pildă seriile consacrate Suitelor pentru violoncel solo de Bach și Sonatelor pentru pian și violoncel de Beethoven, în care partenerul lui e Sviatoslav Richter.

Douăzeci și cinci de compozitori sovietici au scris lucrări special destinate lui Rostropovici. Printre cei care i-au dedicat creațiile se numără Prokofiev, Șostakovici, Haciaturian, Hrennikov și alții.

Numeroși compozitori străini i-au dedicat de asemenea lucrări proprii: Benjamin Britten (Marea Britanie), Henri Sauguet (Franța), Alberto Seriano (Uruguay), etc. Sauguet declară că și-a scris Concertul pentru violoncel și orchestră sub directa impresie pe care i-a produs-o modul în care cîntă Rostropovici.

Rostropovici și-a dobîndit faima pe care o are grație interpretării sale convingătoare și pasionante, care obligă publicul nu numai să-l asculte, ci să trăiască, să treacă împreună cu compozitorul și instrumentistul prin sentimentele inspirate de lucrarea respectivă. Nobletea frazării lui, perfecția intonației, uimitoarea virtuozitate de care face dovadă, îi permit să abordeze, la fel de bine, pasajele cele mai lirice și mai contemplative, ca și cele dramatice și frămîntate.

Talentul multiplu al lui Rostropovici se manifestă în mod foarte divers. El nu este numai un solist al marilor concerte simfonice, ci și un admirabil interpret al muzicii de cameră, formînd un cunoscut trio împreună cu pianistul Emil Ghilels și violonistul Leonid Kogan. În afară de aceasta, Rostropovici o acompaniază adesea la pian pe celebra soprană Galina Vișnevskaia, care este soția lui. Trebuie reținut și faptul că el continuă să lucreze și în calitate de compozitor, iar ca dirijor a obținut de asemenea succese remarcabile. În sfîrșit, ca profesor la două Conservatoare (cele din Moscova și Leningrad), Rostropovici împărtășește elevilor săi tainele atît de profunde ale măiestriei, precum și bogata lui experiență.

Tehnica sa desăvîrșită nu constituie pentru el un țel în sine. „Pentru mine, spune Rostropovici, nu există decît o singură tehnică: cea care slujește total muzica". Iar vocația sa de mare interpret, el și-o vede astfel: „A face să pătrundă cultura muzicală adînc în popor, a face masele să comunieze în frumoasa și nobila artă a muzicii, iată visul și dorința oricărui artist".

Gheorghi Popov

BREVIAR

Comitetul de organizare a Concursului internațional „Ceaikovski" a făcut recent cunoscute cîteva din noile clauze privind cea de a treia ediție a acestei importante competiții muzicale, ce urmează să se desfășoare în iunie 1966. Astfel, la cel de al III-lea Concurs „Ceaikovski" pe lîngă pianiști, violoniști și violonceliști, vor participa pentru prima oară soliști vocali, vîrsta admisă fiind între 20-33 de ani, pentru concurenții instrumentiști ea fiind cuprinsă între 16-30 de ani. În privința lucrărilor ce vor fi interpretate în cadrul probelor competiției, noul concurs prevede ca în afară de compozițiile clasicilor ruși și sovietici și ale creatorilor occidentali, concurenții să execute, în cursul celei de a doua etape, lucrări din patrimoniul muzical al țării căreia îi aparțin. Un loc important în program îl vor ocupa piesele interpretate la alegerea concurenților.

În sălile Muzeului rus din Leningrad s-a inaugurat o expoziție permanentă cuprinzînd peste o sută de lucrări ale Verei Muhina. Admiratorii operei marii sculptorițe sovietice au acum prilejul să urmărească diferitele etape ale creației sale, începînd cu lucrări datînd din anii primei tinereți (1910—1912) și terminînd cu schițele pentru statuia Păcii (1953) destinată planetariului din Volgograd.

Exponatele aflate aici reprezintă o parte din importanta donație făcută acum doi ani muzeului leningrădean de fiul sculptorului V. Zamkov, donație ce însumează 900 de lucrări aparținînd Verei Muhina.

Muzicienii sovietici au denumit anul 1964 — anul concursurilor muzicale. În ultimele luni, numeroși cîntăreți, pianiști, violoniști, organiști din U.R.S.S. au luat parte la o seamă de competiții internaționale desfășurate în Cehoslovacia, Belgia, R.D. Germană, Franța, în curînd urmînd să fie prezenți și la Concursul „George Enescu". Peste cincizeci de tineri absolvenți ai conservatoarelor din Moscova, Leningrad, Gorki, Vilnius, Minsk, Tbilisi ș.a. s-au produs cu prilejul acestor mult disputate întreceri, dobîndind premii însemnate și titlul de laureați ai prestigioaselor festivaluri muzicale internaționale ale anului.

Un interes deosebit a suscitat în rîndul moscoviților expoziția pictorului M. Sarian ce înmănunchează un însemnat număr de schițe de decoruri destinate spectacolelor de operă și teatrale. După cum se știe Sarian a acumulat o experiență prețioasă și originală în domeniul scenografiei. Prin intermediul limbajului plastic decorurile sale răspund în cea mai mare măsură cerinței de a pune mai puternic în lumină conținutul de idei, filozofia spectacolului respectiv. Renumitul pictor armean a semnat scenografia multor spectacole — printre acestea, opera lui Rimski Korsakov „Cocoșul de aur", operele armene „Neînfricatul Nazar" și „Almast", piesa „Filumena Marturano" de Eduardo de Filippo, montată la teatrul „Vahtangov" ș.a. Alături de schițele de decor figurează în expoziția lui Sarian o întreagă galerie de portrete de oameni de teatru și muzicieni: Galina Ulanova, Ruben Simonov, Aram Haciaturian, D. Șostakovici, Irakli Andronnikov ș.a. precum și un autoportret.

Cîntărețul american Leon Bibb, neîntrecut interpret de cîntece populare, blues-uri și negros spirituals, a făcut recent un turneu în U.R.S.S. Bibb, bun prieten cu alți doi mari cîntăreți americani, Harry Belafonte și Pet Sieger, care l-au ajutat foarte mult să se lanseze, a repurtat în U.R.S.S., ca pretutindeni unde cîntă, un mare succes. Dar, la rîndu-i, și Leon Bibb a fost cucerit de publicul sovietic, „un public minunat, excepțional de sensibil" — cum l-a caracterizat el.

Arhiva de piatră a Sahare

Cu multe mii de ani în urmă Sahara era o regiune înfloritoare. Condițiile climatice favorabile de care a beneficiat în trecut deșertul de azi a permis apariția unei vegetații abundente și luxuriante, care oferea o hrană îmbelșugată faunei bogate și variate ce popula aceste meleaguri. Împrejurările prielnice vieții au atras din timpuri străvechi diferite populații. În sud-estul marelui pustiu, în ținutul Tenere, s-au descoperit, de pildă, urmele unei tabere de pescari pe aria căreia se aflau mari grămezi de oase de pește, oseminte de hipopotami și de elefanți, amestecate cu cenușa vetrelor și diferite arme din silex. Cu 500 kilometri mai la sud, spre Sudan, au fost găsite resturile altor zece tabere în care, alături de oase de viețuitoare zăceau schelete omenești amestecate cu unelte primitive ca harpoane, vîrfuri de săgeți din piatră etc.

Dar, în afară de aceste vestigii, vechii locuitori ai Africii și-au manifestat prezența și prin imaginile înscrise pe pereții de piatră ai peșterilor și adăposturilor de sub stînci din principalele masive ale deșertului. Aceste imagini rupestre se păstrează fie gravate, fie ca picturi murale. Foarte

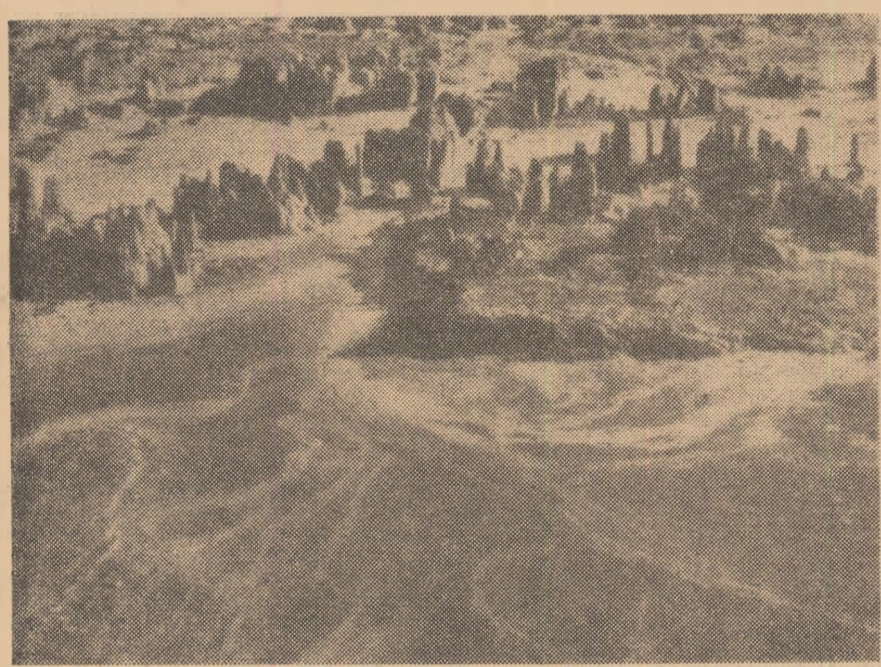

Forme stranii, ca ale unei păduri de piatră... O priveliște unică în felul ei.

multe, de o rară frumusețe, vădesc o profundă artă realistă înglobînd o vastă galerie de scene cu diferite animale surprinse în mișcare, precum și numeroase aspecte inspirate din viața zilnică a oamenilor preistorici care s-au perindat pe aceste meleaguri timp de opt mii de ani, pînă la începutul erei noastre.

Arta multimilenară a vechilor populații africane a fost dezvăluită omenirii abia în ultimii cincizeci de ani prin descoperiri succesive făcute de oamenii de știință în masivul Tassili. Sub egida „Muzeului Omului" din Paris s-a organizat o misiune științifică franceză sub îndrumarea profesorului H. Lhote, din care au făcut parte și specialiști din domeniul artei ca pictori, fotografi și un cineast. Timp de șaisprezece luni, începînd din februarie 1956 și pînă în iulie 1957, în Tassili-N-Ajjer misiunea a desfășurat o prodigioasă și multilaterală activitate științifică, cu rezultate deosebit de valoroase. Cercetările expediției franceze au trezit interesul cercurilor științifice din întreaga lume. Oamenii de știință sovietici L. Jadova, V. Mirmanov și I. Lobacev au subliniat în lucrările pe care le-au publicat în perioada 1958—1962 importanța comorilor artistice, arheologice și etnografice aparținînd străvechilor populații sahariene.

Douăsprezece straturi de picturi

Masivul Tassili prezintă o priveliște unică în felul ei, cu formele stranii ca ale unei păduri de piatră sau ca ale unor șiruri de coloane uriașe, care lasă impresia unor orașe în ruină. Or, tocmai această configurație geografică explică de ce de-a lungul mileniilor el a oferit condiții cum nu se poate mai prielnice, în ce privește adăpostirea și brana populațiilor preistorice, de ce tocmai aici au fost descoperite atîtea imagini rupestre. Cu prilejul expediției de care am amintit, din cele peste zece mii de imagini rupestre curățate au fost reproduse 800 de picturi murale, ce înglobează o suprafață de 1500 metri pătrați de pereți stîncoși.

În lucrarea sa cu privire la picturile tassiliene H. Lhote conchide că Sahara centrală a fost, în perioada neolitică, una din vetrele cele mai populate ale preistoriei, ceea ce dovedește existența în acest deșert, acoperit odinioară cu imense pășuni, a unei multiple civilizații. În cursul lucrărilor efectuate s-a observat că majoritatea imaginilor rupestre erau la început invizibile cu ochiul liber, din pricina straturilor mai subțiri sau mai groase de pulbere argiloasă, adusă de vînturi și măcinată de soare și ploi, depusă și pietrificată pe stîncă. S-a calculat, de pildă, că în unele locuri pereții stîncilor erau acoperiți chiar de cîte douăsprezece straturi de picturi realizate în decursul timpului. Peste picturile murale sau gravate în piatra inițială, acoperită cu o pojghiță de pulbere pietrificată au fost gravate sau pictate imagini de către alte și alte generații de artiști preistorici, care nu știau nimic de existența celor vechi. Alteori, peste imaginile inițiale, vizibile, au fost desenate noi figuri, fie prin suprapunere, fie prin alăturare sau intercalare. În anumite locuri, s-au identificat chiar 30 de stiluri diferite, în unele adăposturi imaginile avînd cîte 16 etaje. În același timp, în jurul numeroaselor adăposturi naturale, a fost descoperită din belșug materia primă compusă din roci variate de ardezie colorată ce întrunește o gamă de culori din cele mai diverse, de la roșu închis și violet pînă la roșu auriu.

„Capetele rotunde"

S-a stabilit că picturile au fost executate pe fondul foarte uscat al gresiei din caverne și semi-caverne, ceea ce a permis realizarea unor imagini murale trainice la conservarea cărora a contribuit și clima fierbinte a pustiului de mai tîrziu. Artiștii primitivi întrebuințau vopsele extrase din ardezii amestecate uneori cu apă, alteori cu sînge de animale, iar zugrăveala o executau cu ajutorul unor pensule din părul unor animale și chiar cu degetul.

Așadar, Tassili-N-Ajjer a dispus de condiții favorabile față de alte masive, ceea ce a îngăduit apariția și dezvoltarea unui mare centru de artă preistorică la care au contribuit nenumărate generații de artiști anonimi, începînd din neolitic și pînă la începutul erei noastre.

Studiind imaginile respective, cercetătorii au dedus diferitele epoci în care ele au fost create. S-au propus următoarele patru epoci principale: perioada *vînătorilor* sau a *oamenilor cu capete rotunde* (8000—6000 î.e.n., adică *începutul neoliticului*); perioada *păstorilor*, a *crescătorilor de vite* (5000—1200 î.e.n., adică *neoliticul*); perioada *calului* și a *carelor de război cu două roți* (1200 î.e.n.) adică *protoistoria* și perioada *cămilei* aduse în Africa către anul 50 î.e.n. După părerea specialiștilor, cele mai vechi dintre aceste opere rupestre aparțin perioadei dintre mileniile al VI-lea și al III-lea î.e.n. și reprezintă o mulțime de figuri omenești, al căror contur este pictat în ocru violet. Figurile înfățișează, fără excepție, personaje cu capete rotunde, întotdeauna hipert bite cu coarne și matizat. Îmbrăcăr și armele sînt de ori tridente.

Tipul oamenilor tul caracteristic c corpul este prezer form, deci stilizat Ulterior, stilul ev însuflețite, mai c așa numiții „dr coarne. Asemenea coperite la stațiun regă înseamnă „u figurilor umane este socotită ca fi rale — peste cinc de 600 metri pă această perioadă contururilor, reda nică și decorativă du-se și animale

Cu timpul, arti figurile omenești sive, deseori grat tendințe spre red nicirilor, precum brățările de la n împodobire a păr încep să apară t pectul podoabelor le apropie de poc burile de pe Nilu ceea ce constituie primitive negroid

Una din cele membrii expediți aflată la stațiune un profil de feme unei alte femei, șește fiind acope

statură înaltă, p mănătoare cu m de către popula (Guineea, Coast ațiere religioasă. sonaj se văd fl a unui călăreț. apreciată ca cea mele populații de tip negroid. tei perioade se calităților deose creeze opere în tea umană. Luc expresive ce de dimensiuni, for

Da din

Dintre ele o c rală de la acc *Doamna albă d Sahara*, în amin Brandenberg (A din Sahara are de o rară valoa în plină mișcare la talie și glezn bișnuită finețe. cătuit din fibre

Ti-n-Tazarift. Dansatori (Perioada influenței egiptene)

Nu numai boșimani și hotentoți

Cu prilejul recentului Congres internațional de antropologie și etnografie de la Moscova ziarul „Komsomolskaia pravda" a publicat în paginile sale un articol cuprinzînd opiniile cunoscutului etnograf sovietic D. A. Oldcrogghe despre popoarele Africii. Printre altele savantul prezintă o interesantă descoperire făcută de antropologul portughez A. d'Almeida cu cîțiva ani în urmă. Iată despre ce este vorba.

Pînă acum cîțiva ani se considera că populația Africii la sud de Sudan este alcătuită exclusiv din popoare de rasă negroidă, care vorbesc limba bantu. Doar la extremitatea de sud a continentului african, îndeosebi în deșerturile Namib și Kalahari, s-ar mai fi păstrat niște rămășițe ale populației africane străvechi, în speță triburi de boșimani și, în vecinătatea lor, resturi de triburi hotentote. Boșimanii și hotentoții au fost exterminați în mod barbar de către colonialiști, care organizau adevărate vînători de băștinași. Colonialiștii olandezi — burii — care acaparaseră regiuni întregi din provincia Cap-ului, i-au obligat pe băștinași să migreze către regiunile secetoase ale deșertului Kalahari. Triburile hotentote au fost și ele exterminate de colonialiștii germani, în acțiunea de înăbușire a răscoalei din Africa de sud-vest. Boșimanii și hotentoții sînt populații străvechi, care au trăit în această regiune timp de milenii înainte de apariția popoarelor bantu.

D'Almeida a descoperit în Angola, situată după cum se știe în Africa de vest, un grup de triburi care se deosebesc atît de hotentoți, cît și de boșimani. Ei vorbesc o limbă, evadi, necunoscută de știință pînă acum, deosebită și ea net de toate limbile africane cunoscute azi. Descoperirea antropologului portughez îi obligă pe cercetătorii în domeniul istoriei popoarelor africane să-și revizuiască opiniile.

Imperiul caravanelor

Africa a fost unul din ultimele continente care și-a dezvăluit tainele Europei. Din păcate însă, mulți dintre cei care au cercetat-o au descris-o, intenționat sau nu, ca trezită dintr-un somn adînc, multimilenar, ca un conglomerat de state, înapoiate ca dezvoltare. Or, tocmai aceasta este marea eroare a secolului XIX ! Căci, așa cum atestă cele mai recente cercetări ale africanologilor, printre care sovieticul D. A. Olderogghe și englezul Bazil Davidson, care i-au studiat trecutul și prezentul fără prejudecăți, continentul negru reprezintă o lume foarte veche, pe care europenii n-au făcut decît s-o redescopere.

Unul din statele africane cu o civilizație dintre cele mai străvechi îl constituie și actuala Ghana. Despre acest imperiu negru amintesc vechile cronici arabe, contemporane cu bătălia de la Poitiers, ca despre un centru superior organizat și bogat, cu o artă înfloritoare, situat la sud de Sahara și către care se îndreptau cu regularitate caravane din nordicele localități berbere Djerma, Biskra sau Sidjilmessa. Capitala țării, cronicarii arabi o descriu ca un important centru de schimb, cu case zidite, străzi și piețe încăpătoare. În parte, Ghana își datora ascensiunea comerțului transsaharian despre care unii susțineau că datează încă din secolul IV, comerț cu țesături și sare provenită din nord, în schimbul căreia autohtonii ofereau aur, sclavi și cauciuc, meșteșugite obiecte de artizanat.

Hotarele imperiului se întindeau departe pe Nigerul și Senegalul superior — bogate în mine de aur — pe Sahel, pînă în apropierea Tombuctu-ului și pînă la limitele triburilor berbere. Mai mult decît atît, se spune că orașul Aondagost, așezare berberă musulmană, a primit cu mare pompă în jurul anului 990 un guvernator negru, numit de suveranul Ghanei. De altfel, populația imperiului trăia în bune relații de vecinătate cu popoarele din jur. Scriitorul El Bekri arăta că, în secolul XI, negustorii și oamenii de știință dispuneau în capitală de un cartier propriu, că un alt cartier era rezervat regelui și curții sale și că foarte multe clădiri printre care palatul, tribunalul și casele înaltilor funcționari erau construite din piatră, cu acoperișul din lemn de acacia. El Bekri mai descrie în însemnările sale frumusețea grădinilor, siluetele svelte ale moscheelor, fîntînile cu apă rece, ingenios construite.

Documentele timpului mai arată că suveranul dispunea de 40 000 de arcași în armata țării care număra 200 000 de oameni. În 1061, almoracizii musulmani, hotărîți să termine cu vasalitatea, pornesc „războiul sfînt" împotriva Ghanei, război care a durat 15 ani. Capitala a fost cucerită iar regele și supușii lui constrînși să treacă la islamism. Așa a început pătrunderea religiei musulmane în Africa occidentală : după prăbușirea imperiului Ghanei, toate marile imperii din această parte a continentului negru au devenit musulmane. Civilizațiile africane au continuat însă să persiste. Pentru moment distrusă, unitatea bazinului superior al Nigerului s-a reconstituit în alte direcții. Au luat ființă imperiul Mali, Mossi, Sonrai, imperii în jurul Ciadului și în preajma Nilului...

Istoria Ghanei ca și a altor imperii africane care au fost invadate mai întîi de popoare arabe și mai tîrziu de europeni arată limpede de ce, începînd de la anume momente istorice, populațiile negre au stagnat în dezvoltarea lor, neputînd da naștere la civilizații comparabile cu cele nordice.

Al. B.

DIN TRECUTUL CONTINENTULUI NEGRU

ite dar împodo-
ul oarecum sche-
la un șorț mic
nci mari și une-

onstituie elemen-
mbat, în timp ce
fidel, alteori fili-
igereze mișcarea.
d tablouri foarte
ns, în care apar
oameni purtînd
liste au fost des-
a ce în limba tua-
atribuită datorită
antice. Stațiunea
ată în picturi mu-
te pe o suprafață
ii preistorici din
dezvoltat simț al
nte de natură teh-
e umane întîlnin-
ceri sau antilope.
ajuns să schițeze
forme mai expre-
ri calde ce indică
letești, a îndelet-
inunte cum ar fi

icioare, modul de
ce), iar pe corpuri
sau pictate. As-
pe cercetători să
incă și azi de tri-
Africa Centrală,
etăgăduit al artei

coperiri făcută de
pictură murală,
aginea înfățișează
rotund și desenul
bia se mai deslu-
unui personaj de

neagră foarte ase-
ate în zilele noastre
Africa occidentală
ceremoniile de ini-
pul ciudatului per-
ția lui fiind aceea
sahariană poate fi
nd utilizată de pri-
fără îndoială, erau
ai avansat al aces-
iștii reușesc, grație
erau înzestrați, să
ucind fidel realita-
zate în linii foarte
arte pentru conture,
ritmul mișcărilor.

bă

merită pictura mu-
unarhet, denumită
ansatoarea albă din
Doamne albe de la
Vest). Doamna albă
ime și este o pictură
ecutată din profil și
nchelturile mîinilor,
be redate cu o neo-
va că șortul este al-
oartă cureluș foarte

subțiri și lungi, iar capul este împodobit cu coarne simbolice ce susțin un cîmp de cereale, din care semințele zboară departe duse de vînt. Femeia are atributele preoțești ale unui cult agrar și simbolizează chiar zeița agriculturii iar mîinile i se agită viu, în ritmul melodiei unui dans magic. Acesta este și motivul pentru care a mai fost denumită și *Zeița cu coarne*. Aspectul general al picturii scoate în evidență începutul influenței egiptene, ce apare pe vechiul fond negroid care continuă să se păstreze.

În ultima fază a perioadei capetelor rotunde, stilul artistic însă decade. Desenul devine grosolan, formele greoaie, tehnica de lucru înapoiată. Nota caracteristică o constituie tendința spre gigantism, precum și o tratare schematică a trăsăturilor umane. În acest sens întîlnim reprezentări cu totul fantastice cum ar fi, de pildă, așa-numitul *Mare zeu marțian* descoperit într-un adăpost la stațiunea Jabbaren. Aici se află zugrăvită figura uriașă a unui bărbat foarte schematic tratat, cu înălțime de aproape 6 metri, cu ochi asimetrici posedînd o deosebită putere de expresie și întruchipînd, desigur, o divinitate a vremii. Ca dimensiuni, pare a fi cea mai mare pictură preistorică.

S-a stabilit, astfel, că arta primitivă negroidă a durat cîteva milenii, desăvîrșindu-și evoluția mai ales din punct de vedere decorativ, prin bogăția amănuntelor și finețea execuției. Stilul își păstrează în general caracterul convențional, specific artei negroide. Așadar, Sahara centrală a dezvăluit omenirii date noi, necunoscute, cu privire la prezența negrilor în regiuni mult mai nordice. O altă dovadă concretă în acest sens o reprezintă descoperirea la Asselar (Sahara) a celui mai vechi schelet aparținînd unui individ de neam negroid.

Picturile din Tassili au o mare importanță și în ce privește timpurile cele mai îndepărtate ale istoriei negrilor (epoca neolitică). Cele mai arhaice imagini pictate sînt produsul unei școli locale, necunoscute, care furnizează date dintre cele mai vechi privind arta neagră. Mai tîrziu, acum 5000—6000 de ani, locul populațiilor negroide a fost luat de un nou val migrator de mari proporții și anume de păstori. Atunci arta sahariană a atins apogeul ! Pe pereții cavernelor apar zugrăvite figuri mici de păstori și animale prinse în mișcări expresive, cît se poate de vii, uneori de o mare precizie anatomică și cu un simț realist cu totul neobișnuit. Înclinarea artiștilor preistoriei spre pictarea turmelor de vite arată îndeletnicirea lor de căpetenie, confirmată prin miile de imagini rupestre păstrate.

Un viu interes l-a stîrnit pictura murală a boilor policromi, de la aceeași stațiune Jabbaren. Ea reprezintă o turmă de vite în marș și siluete de păstori. În alte reprezentări rupestre întîlnim însă animale domestice ca oaia, capra și cîinele, precum și scene de vînătoare de elefanți, rinoceri, hipopotami, girafe, antilope, gazele, lei, măgari sălbatici, struți etc., etc. Dar, pe lîngă numeroasele reprezentări inspirate de viața pastorală observăm și redarea unor acțiuni războinice a cîtorva grupuri de oameni care se încaieră între ei pentru a intra în posesia cirezilor de vite. Asemenea imagini ale vieții de toate zilele sînt înfățișate prin linii atît de impresionante, în trăsături atît de expresive, încît pe fețele oamenilor pot fi deslușite chiar diferite stări sufletești !

Crescătorii de vite, așa cum sînt arătați în picturile rupestre se adăpostesc în colibe de formă conică, de o surprinzătoare identitate cu cele ale băștinașilor de azi din Sudan. Menționăm, totodată, o pictură murală înfățișînd două tinere femei, așa-numitele „Tinerele peule", cu gît lung, mîini delicate și brațe armonios alungite. Profilul lor negroid, foarte atenuat, ca și coafurile de altfel, amintesc de femeile păstorilor peuli din Sudan și regiunea lacului Ciad. În fine, o altă admirabilă reprezentare murală de o mare expresivitate a fost descoperită la stațiunea Sefar fiind apreciată, sub raportul execuției, ca o operă de o excepțională frumusețe. Pictura este zugrăvită în ocru și reprezintă în mărime naturală profilul unei femei cu statura dreaptă și capul înălțat, cu bustul bine proporționat și talia zveltă, detalii care dovedesc măiestria artistului anonim. Personajul din dreapta este un bărbat prins în aceleași linii precise, care dă impresia că ar conversa cu prima figură.

Popoarele mării

În această perioadă, influența egipteană a început să se exercite asupra creației artiștilor autohtoni, mult mai puternic ca înainte. În Tassili încep să fie reproduse și bărci rituale (6 pînă acum) care se aseamănă întocmai cu barca Nilului gravată pe stîncile din Egiptul de Sus. O altă dovadă concretă, semnificativă, o constituie pictura murală a celor patru mici zeițe egiptene cu cap de pasăre. Și tot la stațiunea Jabbaren a mai fost descoperită figura impunătoare a unei femei îngenunchiate, înaltă de 1,75 metri și avînd un profil mediteranean. Femeia poartă o diademă de forma unui șarpe sacru, specific statuilor zeilor și faraonilor egipteni. Se pare că personajul reprezintă pe zeița libiană Neith, dar cercetătorii au numit-o *Antineia*. În ce privește originile desenelor, profilele indică o diversitate de tipuri fizice, între care și europeide, cel care predomină fiind însă cel etiopian.

Părăsirea regiunii despre care vorbim a fost impusă nu numai de clima vitregă, dar și de apariția unui nou val de năvălitori, înzestrați cu arme și mijloace de transport superioare, printre care calul și carul de război cu două roți. Despre această perioadă a calului și a carului de război cu două roți ne informează unele izvoare antice ca lucrările lui Herodot sau textele egiptene referitoare la invazia *popoarelor mării*, pe la 1200 î.e.n. Războinicele populații sînt oglindite și în imaginile rupestre. În decurs de mai mulți ani, s-a reușit să se identifice vechiul drum al călăreților și al carelor cu două roți care începea de la țărmul Mediteranei, lîngă Tripoli (Libia) și se oprea la fluviul Niger, lîngă orașul Gao. În desene apare imaginea cailor înhămați la carele de război, îmbrăcămintea războinicilor și femeilor lor, armamentul (lancea și scutul rotund) ce evocă amănunte stranii, neașteptate, tipice artei cretano-miceniene.

Așadar, în decursul a opt milenii în Africa s-a născut și s-a dezvoltat o artă originală, plină de realism, la a cărei formare o contribuție de seamă au adus-o populațiile negroide, etiopiene și europoide. Așa a apărut în Tassili minunata artă neolitică a popoarelor de rasă neagră. Marele deșert a deschis în fața ochilor omenirii paginile unei uriașe arhive de piatră, de unde poate fi desprins aportul hotărîtor adus de vechii lui locuitori care au adăugat un capitol nou și extrem de interesant, pînă nu de mult necunoscut, la patrimoniul artistic și cultural al umanității. Sahara adăpostește cel mai mare ansamblu de artă preistorică care, prin mulțimea operelor, prin calitatea și varietatea lor, îl face să fie unic în lume.

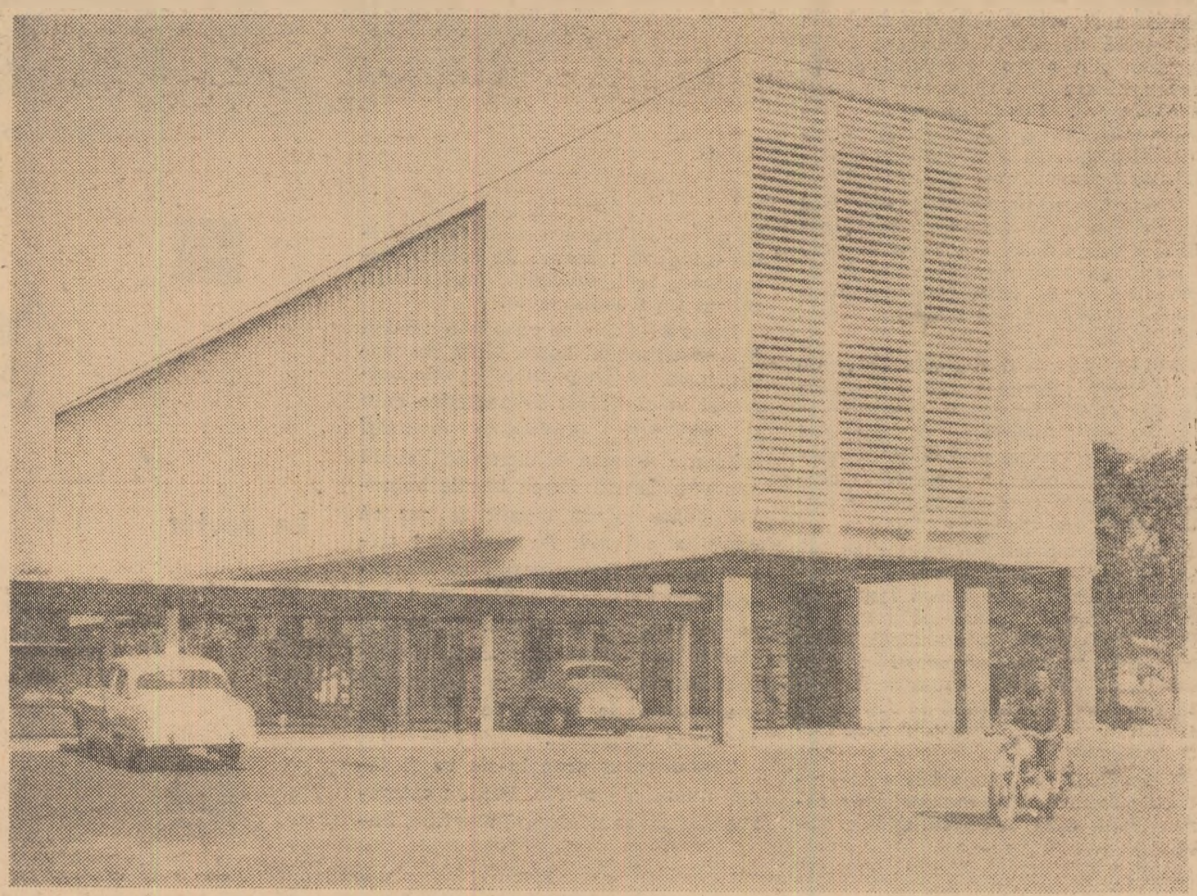

Și o imagine a Africii de azi : Tipografia „Patrice Lumumba" din Konakri (Republica Guineea)

Prof. C. Dumitrescu

Biblioteca centrală universitară — Universitatea București

Un inamic redutabil al inimii:

Infarctul miocardic

Survenind brusc, foarte adesea noaptea, criza de infarct miocardic se caracterizează printr-o durere violentă al cărei sediu obişnuit este sternul, toracele stîng sau regiunea cardiacă. Spre deosebire de durerea din angina de piept, criza dureroasă a infarctului miocardic nu este calmată de repaus şi medicamente vaso-dilatatoare, ea putînd dura ore sau chiar zile întregi.

Bolnavul este în acest timp anxios, astenic, acoperit de sudori reci, culoarea pielii fiind foarte palidă. Alteori bolnavul este absent sau confuz, starea de slăbiciune putînd fi extremă.

Simptomul durerii este prezent în majoritatea cazurilor de criză de infarct, alteori, însă, în 10—15 la sută de cazuri, infarctul poate fi însoţit de o durere atît de uşoară încît bolnavul nici n-o bagă în seamă.

Dacă debutul infarctului se situează de obicei noaptea, nu e mai puţin adevărat că uneori acest accident poate apărea ziua, declanşat fie de un efort, fie de un exces alimentar, o tensiune nervoasă sau chiar de expunerea la intemperii.

Influenţa condiţiilor de viaţă

Frecvenţa infarctului miocardic pare actualmente în creştere. De fapt se pare că nu e vorba decît de o creştere aparentă datorată în mare parte progreselor moderne ale tehnicii de diagnostic. În mod special, importanţa considerabilă pe care au luat-o în medicină bolile arterelor inimii (coronare) şi infarctul este strîns legată de descoperirea electrocardiografului care permite astăzi un diagnostic rapid şi precis chiar la patul bolnavului. Un alt factor care poate explica frecvenţa mărită a acestei redutabile afecţiuni este creşterea longevităţii medii a populaţiei.

Vîrsta şi sexul au o însemnătate etiologică deosebită, deoarece în 90 la sută din cazuri infarctul atinge oameni între 40 şi 70 de ani, în jurul a 50 de ani. Sexul masculin este mult mai frecvent atins decît cel feminin, proporţia fiind cam de 8 bărbaţi la 3 femei.

Factorii eredo-constituţionali joacă un rol demn de remarcat. Incidenţa bolii este de 4 ori mai mare la persoanele care au printre rude apropiate cazuri de arterioscleroză, obezitate, hipertensiune arterială, diabet, gută.

Modul de viaţă nu este lipsit de importanţă: boala atinge adesea pe intelectualii surmenaţi, pe cei care fac excese alimentare, de alcool şi tutun. Alţi factori predispozanţi sînt emoţiile intense, traumatismele chirurgicale sau cele din regiunea inimii, viaţa dezordonată.

Am insistat asupra acestor condiţii favorizante tocmai pentru că prevenirea bolii este direct legată de cunoaşterea lor. În acelaşi timp evoluţia infarctului miocardic instalat este influenţată de aceşti factori etiologici. De pildă, evoluţia infarctului este mai serioasă la hipertensivi, mai ales în cazurile în care inima este mărită.

Cauza cea mai frecventă a infarctului miocardic este ateroscleroza coronariană care tinde să astupe vasele inimii. Se produc astfel fie crize dureroase de angină pectorală, fie uneori infarcte miocardice. Cînd astuparea unor vase coronare survine din cauza unui chiag de sînge sau a unui spasm puternic, infarctul miocardic are simptomele cele mai tipice.

Prognosticul este mai bun în cazurile de obstrucţie arterială lentă, progresivă, în care inima îşi poate suplini circulaţia „închisă" printr-una colaterală. Prognosticul este mai grav în formele care încep cu şoc puternic. Se consideră că un infarct care are o evoluţie bună timp de 20 de zile, poate fi considerat vindecat.

Tratamentul

Tratamentul are la bază repausul absolut, orice efort inutil fiind interzis. Regimul alimentar va fi format în primele 48 de ore exclusiv din hidro-zaharate: zeamă de compot, limonadă, ceai, dulceaţă, marmeladă, miere, supă de zarzavat.

După 3—4 zile se va putea adăuga griş sau orez cu lapte, piure de cartofi, compot. În primele 10 zile bolnavul va fi hrănit de persoana care îl îngrijeşte, dîndu-i-se cantităţi mici din această alimentaţie lichidă sau semilichidă. După 10 zile bolnavul poate mînca singur în caz că evoluţia e bună. De asemenea alimentaţia va fi completată cu făinoase, legume fierte, unt proaspăt, brînză de vaci, pîine prăjită. Este de la sine înţeles că aceste ameliorări progresive ale regimului nu se vor face mecanic ci de la caz la caz, după indicaţia medicului.

Tratamentul propriu-zis va fi făcut numai de medic. Pentru calmarea durerii se utilizează morfina, împotriva neliniştii se vor da somnifere (luminal) sau tranchilizante. În caz de dispree (greutate în respiraţie) se va recurge la oxigen. Anticoagulantele de tipul heparinei au marcat un mare progres în tratamentul infarctului.

Bolnavii care au suferit de infarct miocardic vor evita în viitor eforturile fizice. Dacă profesia pe care o au necesită asemenea eforturi sau o mare tensiune nervoasă este necesară orientarea către o profesie sedentară şi lipsită de o încordare psihică specială. Se recomandă evitarea exceselor alimentare, fumatul şi alcoolul. Este necesară organizarea unui regim de viaţă ordonat, cu ore de masă şi somn regulat. Controlul medical periodic va fi făcut neapărat la cel puţin 6 luni, respectîndu-se cu stricteţe indicaţiile şi prescripţiile medicale.

Dr. K. A. Bogolepov

La doctor

Farmacia de acasă

Fiecare din dv. a putut constata cît de necesare sînt o serie de medicamente de urgenţă, pe care le avem la îndemînă în casă. O asemenea „trusă de medicamente" se poate alcătui foarte uşor într-un sertar închis cu cheie sau într-un dulăpior păstrat la un loc răcoros. Vom avea grijă să nu lăsăm aceste medicamente la voia întîmplării şi mai ales să le ferim de copii.

Medicamentele vor fi păstrate în sticle închise şi cutii (preferabil din material plastic) care vor fi etichetate, pentru a nu lua din greşeală un medicament nepotrivit.

Iată acum şi un „barem" de medicamente care nu trebuie să lipsească din nici o casă:

Acid boric — 30 g
Alcool medicinal — 100 g
Alcool rectificat — 100 g
Antinevralgice — 20 tablete
Apă oxigenată — 100 g
Bicarbonat de sodiu — 100 tablete
Codenal — 10 tablete
Diana — 1 flacon
Eumentol, Rinosan sau Fedrocaină — 1 flacon.
Piramidon — 20 tablete
Sulfathiazol — 20 tablete.
Tinctură anticolerină (picături de Davila) — 10 g
Tinctură beladona — 10 g
Tinctură de iod — 50 g
Tinctură de valeriană eterată — 10 g
Unguent sulfamidat 10% — 30 g
Vată, cîteva feşi, tifon.

Esculap răspunde...

OPRESCU ATANASIE — Călan 1) Obiectivul principal al oricărei tentative de reechilibrare a greutăţii corpului trebuie să fie „reeducarea" senzaţiei de foame şi respectiv, a actului alimentar. Mijlocul de bază pentru realizarea acestui obiectiv este voinţa. Ca mijloace ajutătoare sînt indicate gimnastica medicală, sport, plimbări, variaţie de activitate, eventual cură balneo-climatică. În cazurile rebele se impune necesitatea unui tratament medicamentos cu insulina, dianabol, steranabol, (madiol), arenal etc. — după indicaţia medicului. 2) În ce priveşte creşterea în înălţime, ea este în general oprită la vîrsta dv. Totuşi un examen endocrinologic va putea preciza dacă mai este ceva de făcut.

CRISTINA E. — Bucureşti: Problema interesînd mai multe cititoare vom publica într-un număr viitor un articol detailat.

P. DECA — Bucureşti: Nu e nici un motiv de disperare! Inconvenientele provin din excesele care epuizează organismul şi creează o stare de depresiune morală. Dar totul se poate remedia! Practicaţi exerciţii fizice, sport, duşuri reci, reluaţi o viaţă sexuală normală. Dar mai presus de toate eliminaţi obsesia bolii, prejudecată veche, combătută de medicina modernă.

MIOARA POPESCU — Bucureşti: Aveţi dreptate: în articolul despre sîngerarea gingiilor din numărul 32 1964, formula completă şi corectă este: Rp sulfathiazol 4 g + glicerină neutră 20 g + bicarbonat de sodiu 2 g. D.S. ext. badijonaj.

I. T. — Bucureşti: 1) Orhita este una din localizările cele mai frecvente ale oreionului. Tratamentul care vi s-a făcut în spital este foarte bun şi pe măsură ce va trece timpul, lucrurile vor reintra în normal. 2) Nu vă putem spune dacă orhita va lăsa sau nu sterilitate, deoarece această complicaţie nu e obligatorie. 3) Trebuie să asiguraţi încă un timp imobilitatea testiculului şi să evitaţi efortul fizic, sportul etc. 4) Ca tratament, se întrebuinţează cu rezultate bune dietilstilbestrolul din care se administrează zilnic 5 mg timp de o săptămînă. De asemenea ACTH (50—75 mg pe zi), timp de 5—7 zile, dă rezultate mulţumitoare.

L.S. — Roata: Cel mai bine ar fi să-l convingeţi pe soţul dv. să se interneze în spital, deoarece cura de dezintoxicare alcoolică trebuie făcută numai sub supraveghere medicală. Medicamentul antialcoolic antideprin şi cele similare (antabuz, esperal etc.) nu pot fi administrate acasă. Un tratament inofensiv care dă uneori rezultate foarte bune şi pe care îl puteţi încerca este cel cu cărbune animal. Administrat timp de o săptămînă, de trei ori pe zi cîte 3 tablete, poate duce la repulsia faţă de alcool şi părăsirea treptată a băuturilor alcoolice.

A.B.C. — Constanţa: Semnele descrise de dv. par să fie ale unei paradentoze, forma uscată (retracţie gingivală, deşosoare). Cauza ei fiind insuficient lămurită, pentru stabilirea unui tratament trebuie cunoscuţi toţi factorii generali în măsură să producă boala: tulburări de metabolism, tulburări digestive, hepatice, carenţe vitaminice, tulburări neuroendocrine. Tratamentul local va fi făcut numai de către medicul stomatolog (detartraj corect şi complet, asanare, pansamente, cauterizări, la nevoie tratament chirurgical). Vă sfătuim deci să vă adresaţi imediat unui medic specialist, orice întîrziere îngreunînd tratamentul.

ŞTIAŢI CA...

...GUTURAIUL poate fi fatal vînătorilor subacvatici? Medicii au constatat că el poate produce sincope mortale, dacă înotătorii (bineînţeles cei cu guturai) se afundă peste 10 metri sub apă.

...NUMEROASE medicamente „moderne" dau o miopie trecătoare? Cele mai frecvente forme de miopie de acest fel au fost semnalate după tratamente prelungite cu tetraciclină, sulfamide şi diamox.

...LUMINALUL poate opri secreţia lactată la femeile care alăptează? El a fost, de altfel, folosit pentru întreruperea secreţiei lactate la leuze inapte pentru hrănirea la sîn.

...EXISTĂ o serie de medicamente cu efecte nocive pentru făt şi nou-născut dacă sînt consumate în timpul sarcinii? Dintre acestea sînt citate: preparatele hormonale (cortizon, hormoni sexuali), antitiroidienele, medicamentele anticoagulante, sulfamidele hipoglicemiante, dozele excesive de vitamina D_2, chinina, digitala şi multe altele.

...MĂCEŞELE şi coacăzele negre reprezintă o adevărată comoară de vitamină C naturală? Conţinutul lor în vitamină C e asemănător agrişelor, căpşunilor şi fructelor citrice, adică sînt de 4—8 ori mai bogate în vitamina C decît strugurii, perele şi prunele.

...UNELE fructe conţin mai mult calciu decît carnea, peştele şi derivatele de cereale? Cele mai bogate sînt coacăzele, fructele citrice, agrişele, fragii şi zmeura.

...CURA de mere rase a fost introdusă în tratamentul diareelor de către ţăranii din Pădurea Neagră, iar valoarea ei terapeutică este astăzi unanim recunoscută? După ce se îndepărtează coaja şi „camerele" ce conţin sîmburii, pulpa se trece prin răzătoare şi se administrează în porţii mici la interval de 2—3 ore.

...RECENT în tratamentul aritmiilor inimii au fost folosite cu succes „contrasocurile" electrice externe? În acest scop se utilizează un aparat electric care produce impulsiuni de curent alternativ durînd 0,10—0,20 secunde sub o tensiune variabilă de 300—900 V.

rezultatul cursurilor fără frecvență". Profesorul era împotriva cursurilor fără frecvență. Scrisese odată și un articol pe tema asta, dar nu i se publicase

— Ai citit „Cîntecul" ?

— L-am frunzărit.

— Nu ți-e rușine ? întrebă profesorul cu un calm ucigaș și așteptă răspunsul.

Studentul se făcu stacojiu pînă la rădăcina firelor de păr.

— N-am avut timp, tovarășe profesor. Am avut o sarcină... O comandă urgentă.

— Comanda dumitale nu mă interesează cîtuși de puțin. Mă interesează că un om, un rus, nu a găsit un moment disponibil ca să citească cea mai mare capodoperă a noastră. Da, iată ceea ce mă interesează. Profesorul începea să-l deteste pe acest student plin de sănătate. — Dumneata ai hotărît să-ți continui studiile ?

Celălalt ridică spre el o privire tristă.

— Da, bineînțeles.

— Și cum îți închipui asta ?

— Care asta ?

— Studiile. Voiai să ajungi cineva, nu ?

Se priviră amîndoi cîteva clipe.

— N-ar trebui... spuse studentul și lăsă capul în jos.

— Ce n-ar trebui ?

— N-ar trebui... așa.

— Știi că ești grozav ? strigă profesorul, plesnindu-și palma peste genunchi și ridicîndu-se în picioare. Gro-

taci. Asta-i lucrul cel mai înțelept. Cunoști Kievul ? Ai fost vreodată pe acolo ?

— Nu.

— La Kiev e un cartier care se numește Podol. Poți să-l privești multă vreme de sus. Descoperi un orizont extraordinar. De fiecare dată cînd mă uit la el, am impresia că am mai fost prin locurile acelea. Nu în viața mea de acum, ci altădată. Mă înțelegi ?

Pe figura profesorului se zugrăvea un sentiment extrem de complex. Se vedea că dăduse grai unei idei care-i era foarte scumpă ; acum se temea că nu va fi înțeles și era nemulțumit că îl luase gura pe dinainte. Ațintise asupra studentului o privire în care se amesteca îngrijorare și rugă.

Tînărul ridică din umeri.

— E greu de înțeles, mărturisi el.

— Cum ? Ce-i așa de greu ?

Profesorul reîncepu să umble prin sală cu pas vioi. Era supărat pe sine-însuși, dar nu se putea împiedica să nu vorbească.

— Mie îmi face impresia, continuă el ridicînd tonul și apăsînd pe fiecare silabă, că am mai fost pe-acolo în urmă cu multă vreme. Pe timpul lui Igor. Dacă impresia asta ar fi recentă, din ultimii ani, aș crede că e o idee fixă de bătrîn. Dar o aveam și pe cînd eram tînăr. Ei, ce zici ?

Se lăsă o tăcere stînjenită. Cei doi bărbați se priveau, fără a izbuti să înțeleagă ce anume urmează să scoată la lumină.

vărat că e interzis într-o sală de curs, dar... acum, treacă de la mine.

— Nu, mulțumesc, n-am chef de fumat. — Studentul surîse apoi își reluă aerul său grav.

— Ți-ai amintit de satul dumitale ? De mama ?... Ce vîrstă aveai cînd a izbucnit războiul ?

— Optsprezece ani.

— Ți-ai amintit de satul în care te-ai născut ?

— Sînt orășean.

— Zău ? Credeam că ești de la țară. Da.

Și iarăși tăcură. Studentul examina într-una nefericitul său bilet. Profesorul se juca cu port-țigaretul de chihlimbar, observîndu-l în același timp pe tînăr.

— Și despre ce vorbeați între voi ?

— Cînd ? — Studentul înălță capul. Discuția i se părea apăsătoare.

— Cînd erați prizonieri.

— Despre nimic. Despre ce am fi putut vorbi ?

— Drace ! Ai dreptate ! — Profesorul se simți mișcat. Se ridică, trecu port-țigaretul în mîna cealaltă și făcu cîțiva pași în jurul catedrei. — Ai dreptate. Cum te numești ?

— Nikolai.

— Ai dreptate, înțelegi ?

— În ce privință ? — Studentul surîse politicos și puse pe pupitru biletul. Discuția lua o întorsătură stranie și el nu știa cum să se comporte.

— Ai dreptate că trebuia să tăceți. Despre ce ați fi putut vorbi ? Cînd ai încăput în mîna dușmanului,

zav ! Bine, n-am să mai fac „așa" Dar sînt curios dacă ți-este sau nu rușine.

— Da, mi-e rușine.

— Slavă domnului !

Rămaseră așa, în tăcere. Profesorul se plimba lîngă tablă, mormăia ceva, scutura din cap. Părea că supărarea îl întinerise.

Studentul stătea nemișcat, cu ochii ațintiți asupra biletului. Situația era absurdă și penibilă.

— Nu vreți să-mi puneți și alte întrebări ? Să știți că m-am pregătit pentru examen.

— În ce secol a fost scris „Cîntecul" ?

— Al XII-lea. La sfîrșitul lui.

— Așa e. Ce i s-a întîmplat cneazului Igor ?

— A fost luat prizonier.

— Așa e. Cneazul Igor a fost luat prizonier. Ei, drăcie !

Profesorul își încrucișă brațele pe piept și luă o expresie înciudată, pentru că cneazul Igor fusese făcut prizonier și mai ales pentru că discuția căpătase o întorsătură cu desăvîrșire prostească. Exclamația sa nu izbutise să fie ironică. Era sincer iritat că se lăsase antrenat în acest joc școlăresc cu studentul. Și lucrul cel mai curios era că, în străfundul lui, simțea o vie simpatie față de tînăr, ceea ce făcea să-i sporească furia.

— Da, ce zici ce ghinion ! Și cum de au reușit să-l facă prizonier ?

— Dați-mi nota pe care o merit și nu vă mai chi-

ATENȚIUNE : Tăiați pagina după linia punctată. Îndoiți apoi de-a latul, cu culoarea în afară, apoi de-a lungul și din nou de-a latul, în a[illegible] fel încît să obțineți o broșură cu paginile în ordinea numerotării.

teva cuvinte pe prima pagină și întinse tînărului cartea.

— O să citești mai tîrziu ce am scris, cînd o să fii acasă. Ai băgat de seamă că adineauri eram încurcat, ca un logodnic stîngaci ? Vocea și expresia feței lui erau triste. Te simți foarte prost după aceea.

Studentul nu găsi ce să răspundă și ridică din umeri, jenat.

— Ai rămas în viață toți șapte ?

— Da.

— Și vă scrieți ?

— Nu. Știți...

— Da, da, prieep. Și nu vrei nici măcar să citești „Cîntecul" ? E un cîntec rusesc, cel mai frumos dintre toate cîntecele rusești. Fău o pauză. Cărțetul dumitale de student, te rog.

Tînărul închise cărțetul și i-l întinse studentului cu un „la revedere" foarte sec.

Studentul ieși din sală, își șterse frunte și rămase o clipă tîmpit locului, cercetînd coridorul pustiu. Își tînea cărțetul în mînă, dar îi era frică să se uite în el. Se temea să nu găsească acolo calificativul „bine" sau „foarte bine", ceea ce i-ar fi fost și mai penibil. Îi era rușine

„Dacă i-ar fi venit în cap să-mi dea un „suficient", tare bine ar fi", își spuse el.

În cele din urmă, după ce își aruncă ochii spre ușa sălii de cursuri deschise brusc cărțetul și-l contemplă îndelung, cu un ser prostit. Apoi își aruncă din nou ochii în direcția ușii, începu să ridă încetișor, și se îndreptă spre ieșire. Pe cărțet scria : „Insuficient".

Odată ajuns afară își amintit de carte, o deschise și citi dedicația : „Invață bine, ostașule ! Și astă-i treabă grea. Profesor Grigoriev".

Studentul ridică ochii spre ferestrele Institutului. În spațele unela din ele, i se păru că distinge silueta profesorului.

Această stătea într-adevăr la fereastră și privea în stradă, bătînd tobe cu unghiile în geam. Era cufundat în gînduri.

Născut în 1929, în satul Sroțki, din regiunea Altai, Vasili Sukșin a fost mai întîi lăcătuș-ajustor, apoi a intrat ca student la Institutul de cinematografie, facultatea de regie. El s-a făcut însă cunoscut mai întîi ca actor în filmele „Cei doi Fiodori", „Alionka" și altele.

În 1961 i-au apărut primele povestiri. Volumul „Cei de la sate" a fost publicat la Moscova în 1963.

Recent Vasili Sukșin a terminat filmul „Flăcăul din Ural," în tripla calitate de scenarist, regizor și interpret.

Examen

VASILI SUKȘIN

— De ce ești în hîrtizire ? întrebă profesorul cu un ton sever.

— Iertați-ma. vă rog, dar... știți vin direct de la uzină și... a fost o comandă urgentă ..

Studentul un bilat finalt, cu înfățișarea simplă și blajina, se oprise în pragul sălii de cursuri și nu mai cutreza să facă un pas înainte. Avea o privire dreaptă și inteligentă.

nuiţi atît, spuse studentul pe un ton tăios, sculîndu-se în picioare.

Acest ton îl linişti pe profesor, care se aşeză din nou. Hotărît, băiatul îi plăcea.

— Hai să vorbim niţeluş de cneazul Igor. Cum îndura el captivitatea ? Dar mai întîi, ia loc.

Studentul rămase în picioare.

— Daţi-mi un „suficient" !

— Cum suporta cneazul Igor captivitatea ? strigă profesorul, pe care-l apucă un nou acces de furie. Care e starea de spirit a unui prizonier ? E cu putinţă să nu înţelegi nici măcar atîta lucru ?

Studentul, mereu în picioare, fixă îndelung pe bătrîn cu ochii săi de un cenuşiu deschis.

— Ba da, înţeleg.

— Bun. Ce înţelegi ?

— Am fost şi eu prizonier.

— A, da ?... Adică cum prizonier ? Unde ?

— În Germania.

— Ai făcut războiul ?

— Da.

Profesorul îl privi cu atenţie şi din nou i se păru că autorul „Cîntecului" trebuie să fi fost un tînăr cu ochi albaştri. Un tînăr hotărît.

— Ai stat mult în prizonierat ?

— Trei luni.

— Şi pe urmă ?

— Pe urmă pe ?

Studentul se uita la profesor, profesorul se uita la student, furioşi şi unul şi celălalt.

— Stai jos o dată ! spuse profesorul. Ai evadat ?

— Da.

Studentul se aşeză, luă iarăşi biletul în mînă şi-l reciti, dar nu avea decît o singură dorinţă : să plece cît mai repede.

— Cum ai evadat ? Vorbeşte !

— Noaptea. În timpul unei opriri.

— Mai multe amănunte, porunci profesorul. Învaţă să te exprimi, tinere ! Şi asta e ceva necesar. Cum ai evadat ? De fapt ceea ce mă interesează nu sînt evenimentele propriu zise, ci... latura psihologică, dacă preferi. Ce sentimente aveai ? Trebuie să fie îngrozitor de trist să cazi prizonier. Profesorul făcu chiar o grimasă. Dar cum s-au petrecut lucrurile ? Erai rănit ?

— Nu.

Tăcură. Tăcură cam mult pentru o conversaţie cu un asemenea subiect.

— Dar atunci cum ?

— Am fost încercuiţi. Ar fi prea multe de povestit, tovarăşe profesor.

— Ia te uită ! Sîntem grăbiţi, ai ?

— Nu de asta, dar...

— Ţi-a fost frică ?

— Da, mi-a fost tare frică.

— Aha, da, da. Răspunsul studentului era pe placul profesorului. Îşi aprinse o ţigară. Fumezi ? E ade-

— Ia un bilet... Ce număr are?

— Șaptesprezece

— Ce întrebări sînt?

— Prima: „Cîntec despre oastea lui Igor". A doua...

— Ai un bilet interesant. — Profesorul se simți nițeluș rușinat că se arătase atît de sever. — Hai, pregătește-te.

Studentul se aplecă asupra petecului de hîrtie și se cufundă în gînduri.

Profesorul îl observă. În timpul lungii sale vieți, văzuse trecîndu-i prin fața ochilor mii de tăcăi asemenea celui de acum. Se obișnuise să-i includă pe toți în aceeași categorie: studenți. Și totuși, în această armată de cîteva mii de oameni, nici unul nu era la fel cu celălalt. Fiecare era diferit.

„Totul se schimbă, se gîndi el. În antichitate profesorii puteau să-și spună măeștri, pentru că aveau învățăcei... Acum nu mai sîntem decît profesori".

— Ai nevoie de vre-o lămurire?

— Nu. mulțumesc.

Profesorul se apropie de fereastră și-și aprinse o țigară. Voia să reflecteze mai îndelung la ideea care-i venise în legătură cu profesorii din antichitate, dar spectacolul străzii îi acapară atenția.

Se lăsa întunericul. Strada își trăia viața ei zilnică: zgomot și frămîntare. Trecu un tramvai. Ajuns la cotitură, o jerbă de scîntei țîșni din troleul lui. La stop se oprise un șir lung de mașini. Lumina stopului trecu pe verde și, numaidecît, automobilele se năpustiră

boaie, războaie foarte grele. Poporul a avut de pătimit. Chiar cei care nu participă direct la război împărtășește grijile și sentimentele întregului popor. Nu din cărți am scos acest adevăr, poți să mă crezi. L-am simțit eu însumi și s-a transformat într-o profundă convingere.

După aceste cuvinte, păstrară mai multă vreme tăcerea, recunoscîndu-se. Ar fi trebuit să se întoarcă la punctul de plecare, la „Cîntecul despre oastea lui Igor", această operă magistrală, pe care studentul o trăise cu atîta condamnabilă ușurință... Dar profesorul nu se putu stăpîni și mai puse două întrebări. ultimele:

— Ai evadat singur?

— Nu, eram șapte.

— Sînt sigur că te gîndești. „Ce pilicios poate să fie aiuritul ăsta!" Așa e?

— Cîtuși de puțin! Vă asigur că nici nu-mi trece prin minte una ca asta! exclamă studentul, care se înroși ca și cum profesorul i-ar fi citit exact gîndul. Vă asigur că cele ce mi-ați spus mă interesează deosebit de mult.

Inima profesorului tresări.

— Foarte bine, ostașule! Foarte bine că mă înțelegi. Dar trebuie să citești „Cîntecul". Și nu o singură dată... Pot să-ți dăruiesc cartea, o am la mine!

Profesorul scoase din servietă „Cîntecul despre oastea lui Igor", rămase un minut pe gînduri, aruncă o privire studentului și surise. Apoi scrise repede cî-

împreună pe asfalt. Trecătorii inundau trotuarele. Graba era generală. Se grăbeau mașinile, se grăbeau oamenii.

„Oamenii se vor grăbi în vecii vecilor. Vor continua să se grăbească și atunci cînd vor putea călători în mod obișnuit cu o viteză supersonică. Unde duce graba asta veșnică?"

— Hm!... — Studentul făcu un gest.

— Ești gata? Poți începe. — Profesorul se îndepărtă de fereastră. — Te ascult.

Studentul ținea în mînă foaia subțire de hîrtie — biletul cu întrebările. Foaia tremura ușurel.

„Are trac, se gîndi profesorul. Nu-i nimic, băiete! Se întîmplă..."

— „Cîntec despre oastea lui Igor" este o operă celebră, începu studentul. Este... este o capodoperă.. A fost scrisă la sfîrșitul secolului XII... Autorul exprimă speranțele....

Cercetîndu-l pe băiat, observîndu-i figura cu trăsături ferme și precis desenate, profesorul își spuse dintr-odată că autorul „Cîntecului" trebuie să fi fost și el tînăr... foarte tînăr.

— Cnejii erau divizați... În sfîrșit, toată Rusia era divizată și cînd polovțienii au atacat-o...

Studentul își mușcă buzele și se încruntă. Își dădea seama și el că povestea prost, neinteresant. Roși ușor.

„Nu l-a citit. — Profesorul îl privi în ochi. foarte atent și mînios. — Nu, nu l-a citit. S-a mărginit să citească prefața. O prefață idioată. Ah, afurisiții! Uite

— Nu prea văd ce are de-a face Podolul cu asta, spuse în cele din urmă studentul cu o voce nesigură.

— Remarca dumitale asupra mutismului prizonierilor mi s-a părut justă. N-am fost niciodată prizonier, nici măcar n-am făcut războiul, dar acolo, deasupra Podolului, m-am lămurit — nu știu nici eu cum — în tot ceea ce privește războiul. Și mi-am spus că odată ce ai căzut prizonier, trebuie să taci. Nu la interogatoriu (am citit multe în privința asta), ci chiar cînd te afli printre prizonieri. Da, m-am lămurit și am învățat o grămadă de lucruri atunci. M-am gîndit mult, de pildă, la felul cum trebuie să te descotorosești de santinele. Cred că cel mai important e ca mai întîi să le sperii.

Studentul îl privi mirat.

— Da, da. Trebuie să te tîrăști pînă la soldatul care-i de gardă și să-i pui încetișor o întrebare. De exemplu: „Spune-mi, te rog, cît e ceasul". În prima clipă soldatul va fi cu desăvîrșire uluit și atunci poți să taberi pe el.

Studentul surîse și lăsă capul în jos.

— Am spus o prostie? — Profesorul îi căuta privirea.

— Nu, nu, deloc!... se grăbi să răspundă studentul. Cred că vă înțeleg.

„Minte. Nu vrea să mă jignească", își spuse profesorul. Îi pierise tot elanul. Dar se consideră obligat să mai adauge cîteva cuvinte.

— Țara noastră a trebuit să înfrunte multe răz-

• UMOR • UMOR •

Din lumea filmului

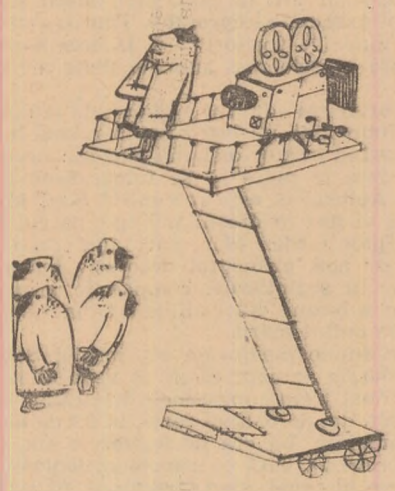

S-au rupt de colectiv.

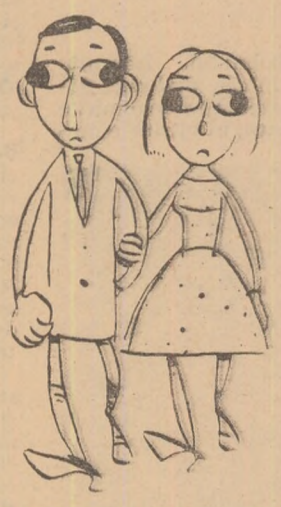

— Jurăm să nu mai stăm în rîndul întîi la filmele pe ecran lat.

Desene de K. Borisov

Fără cuvinte.

Gospodine!
COMPLETAȚI ȘI REÎNNOIȚI VESELA DV., CU
VASELE EMAILATE GROASE și DURABILE
IDEAL
PRODUSE DE UZINELE
EMAILUL ROȘU
MEDIAȘ

NOILE UNIFORME ȘCOLARE

Frumoase, practice, comode, rezistente.

Se pot cumpăra și cu plata în rate

SOLDARE SEZONIERĂ 3 AUGUST – 10 SEPTEMBRIE

NUMAI INTRE
3 AUGUST – 10 SEPTEMBRIE

MARI REDUCERI DE PRETURI LA ARTICOLE DE VARA

Mărfuri de calitate – Sortimente variate

TESĂTURI: In – Bumbac – Mătase

TRICOTAJE: Bumbac – Relon
Lînă amestec

MARI REDUCERI DE PRETURI
20–25 %

MARI REDUCERI DE PRETURI
20–30 %

INCALTĂMINTE: Bărbătești – Damă

GALANTERIE - MAROCHINĂRIE
Pălării – Poșete – Cravate

CONFECTII: Rochii – Costume
Compleuri

Nu pierdeți ocazia de a fi buni gospodari, căci omul gospodar își face vara sanie și iarna car.

IN JURUL LUMII

Orașul de lîngă mare

Orașele sînt ca oamenii : fiecare are personalitatea lui. E greu să le compari. Mai ales orașele vechi.

Stockholmul a fost supranumit „Veneția Nordului" pentru că este împînzit de cheiuri. Dar nu numai canalele și cheiurile dau farmec poetic panoramei orașului. Peisajul original al Stockholmului reunește, ca într-un uriaș caleidoscop marea, golfurile, insulele, parcurile în centru și pădurile de conifere la periferie. Orașul bătrîn, pe undeva de o masivitate și o asprime desuetă, ca un viking încărunțit este, pe de altă parte, grațios, afectat, frapant ca o tînără elegantă care se ține în pas cu moda. Stockholmul este primitor, puțin meditativ și sobru, puțin mîndru — într-un cuvînt, are o personalitate distinctă.

Marea umple orașul cu sunete, arome și lumini. Ea spală conștiincios tălpile de piatră ale Stockholmului, răsfrînge în oglinzile ei chipul vechilor cartiere, le împroașcă cu ploaia stropilor înspumați, umple pînă și cele mai înguste ulicioare cu prospețimea înviorătoare a nesfîrșitelor întinderi marine.

Am petrecut multe ore pe cheiul insulei Staden, unde umăr la umăr cu casele înnegrite de bătrînețe ale Evului Mediu stau mari nave albe sosite din alte țări. În jurul lor se agită băiețandri zvelți, cu păr cînepiu și picioare lungi, romantici incorigibili ai mării, care supraveghează atent — de parcă ar fi o îndatorire directă a lor — încărcatul și descărcatul. Iar cînd navele ridică ancora le însoțesc cu priviri limpezi, vrăjite, spre zarea chemătoare unde pescăruși albi se zbenguiesc ca niște fulgi ireali.

...Pe planșeurile de lemn ale cheiurilor au încremenit într-o totală nemișcare siluete lungi și subțiratice de bătrîni. Preocupați de undița lor, bătrînii par a fi uitat cu totul de viața din jur. Printre ei, pe dalele de granit ale parapetelor, plăcut încălzite de soare, se amestecă studenți cu chipie albe și maldăre de cărți. Peisajul este completat de perechi de tineri îndrăgostiți care se plimbă ore întregi în bărci și iachturi, abandonîndu-se valurilor.

Marea este sfînta sfintelor Stockholmului. Adorată, venerată, ea e obiect de atenție pînă în cele mai mici detalii ale vieții orașului. Marea este prezentă în denumirile restaurantelor și clubURILOR, în suveniruri, în vitrinele magazinelor în fața cărora este întotdeauna animație. În nici o țară care se bucură de vecinătatea mării n-am văzut în magazine un sortiment atît de bogat și variat de obiecte de plajă, de sport și turism acvatic, ca în Suedia. Pînă și premiile principale ale atît de popularei loterii stockholmiene sînt șalupe executate ireproșabil. Pentru a atrage un număr cît mai mare de doritori să-și încerce norocul, șalupele sînt expuse în cele mai animate piețe ale orașului.

Aici se decernează Premiile Nobel

Pe cheiul Skjöpsbrun am admirat o minunată sculptură de marmoră care reprezintă un înfricoșător animal marin cu chip de om strîngînd în labe o sirenă gingașă. Locuitorilor capitalei suedeze le place să se fotografieze lîngă această sculptură. Autorul ei este renumitul Karl Millis. Am avut ocazia să vizitez în orașul Lidingö, parcul-muzeu al marelui sculptor suedez. Mare parte din creația lui Millis este legată de apă, elementul decorativ indispensabil compozițiilor lui sculpturale, completate armonios de fîntîni arteziene și bazine. Karl Millis a adus o importantă contribuție la cultul mării.

Dacă urmezi străduțele medievale ale insulei Staden, străduțe pe care soarele aproape că nu le vede niciodată și în care s-au îmbibat trainic miresmele trecutului, dacă urci apoi malul înalt, dai de palatul regal, la fel de bătrîn ca și casele din preajmă. La ora douăsprezece fix, cînd ceasul din turn începe să bată cu sunete melodioase, se schimbă, după un vechi ritual, garda palatului. La această ceremonie se adună mulți privitori, mai cu seamă copii. Ei se așează direct pe pietrele pavajului și urmăresc vrăjiți cum, în acordurile fanfarei, trec în pas de marș să-și ocupe posturile ostași atletici cu căști albe de metal, cu centiroane late albe, cu puști automate în mîini, iar alături — soldați din gardă cu tricornuri străvechi, cu zale și cizme înalte, simbol viu al unei tradiții nestrămutate.

Copiii de azi, ca și părinții și bunicii lor, îi văd pe soldați numai la defilări și la paradă. Sînt o sută cincizeci de ani de cînd Suedia nu știe ce e războiul. Destinul a fost generos cu această țară. Nici o piatră nu s-a clintit din zidurile ei : Suedia n-a cunoscut explozia bombelor. Așa că frumusețea bătrînului Stockholm a rămas neatinsă, și nu există străin să nu fie vrăjit de ea. În Suedia n-a fost nevoie să se înlăture urmele distrugerilor. Tot ce s-a construit, s-a construit din nou. Și s-a construit, se mai construiește și azi în așa fel încît noul să se armonizeze cu stilul arhitectonic tradițional al orașului, completîndu-l cu amprenta originală, strălucitoare a tendinței moderne. Așa că în panorama orașului se înscriu astăzi cu drepturi egale splendida clădire a primăriei de pe malul lacului Mälaren — mîndria Stockholmului — și cuburile transparente ale zgîrie-norilor din centrul comercial, creații grațioase de sticlă și oțel.

Leonid Pocivalov

în drum spre Amaltea

9.

Nuvelă de aventuri științifico-fantastice de A. și B. STRUGAȚKI

Planetocarul fotonic „Tahmasib", condus de căpitanul Bikov, se află în drum spre Amaltea pentru a veni în ajutorul unor cercetători cosmici amenințați de foamete. În apropierea lui Jupiter planetocarul suferă o avarie și se cufundă, treptat, în abisul de hidrogen al uriașei planete.

(Urmare din numărul trecut)

— Sînt pe terminate, Aleoșenka. Din ele rezultă că ne vom prăbuși încă vreo șasesapte megametri după care vom rămîne suspendați. Vom înota, cum zice Volodea. Presiunea va fi destul de mare, dar nu ne va strivi, asta-i limpede. Numai că ne va fi foarte greu.

Bîkov tăcu un timp, apoi întrebă :

— Ai vreo idee ?

— Ce-ai spus ?

— Te-am întrebat dacă ai vreo idee cum am putea să ieșim de aici.

— Ce-ți veni, Aleoșenka ? spuse timonierul blînd. Ce idei pot să mai am ? Doar avem de-a face cu Jupiter ! Eu parcă n-am auzit să fi scăpat careva de aici.

Se așternu o tăcere lungă. Jilin începu din nou să lucreze, iute și fără zgomot.

Cînd isprăviră montarea, Bîkov strigă :

— Mihail vino încoace !

Se ridică și își șterse nădușeala de pe frunte. Apoi împinse cu piciorul plăcile sfărîmate și conectă controlorul general. Pe ecranul combinei se lumină schema tridimensională a reflectorului. Imaginea se roteu încet.

— Vai, vai ! — exclamă Krutikov.

Banda albastră de înregistrare alunecă din orificiul de ieșire.

— Microspărturi sînt destul de puține, constată Jilin.

— Lasă microspărturile, spuse Bîkov și se aplecă pînă peste ecran. Uite unde-i buba !

Krutikov se întoarse la calculator.

— Mihail, strigă Bîkov deodată, lasă totul și apucă-te să controlezi spărturile. Lasă totul, am spus !

— Unde vrei să te duci, Leoșenka ? îl întrebă Krutikov uimit.

— Afară, răspunse scurt Bîkov și ieși.

— De ce ? întrebă Krutikov întorcîndu-se către Jilin.

Acesta ridică din umeri. Nu înțelegea cum s-ar putea repara oglinda în spațiul cosmic, în plin zbor, fără specialiști mezofizicieni, fără cristalizatoare enorme, fără cuptoare reactive. Încercarea era pur și simplu absurdă.

Bîkov și Jilin își îmbrăcară scafandrii spațiali și, cu oarecare greutate, se înghesuiră în ascensor Cabina lui începu să coboare vertiginos de-a lungul tubului gigantic al fotoreactorului de care erau prinse toate elementele navei — de la gondola pentru locuit pînă la reflectorul parabolic.

— E bine, spuse Bîkov.

— Ce-i bine ? întrebă Jilin.

Ascensorul se opri.

— E bine că ascensorul funcționează.

— Aha, suspină dezamăgit Jilin.

— Ar fi putut să nu funcționeze, spuse serios Bîkov. Și cum am fi parcurs atunci două sute de metri dus și întors ?

Ieșiră din cabina ascensorului și se opriră pe platforma de sus a paraboloidului. La picioarele lor se arcuia, coborînd în plan înclinat, cupola neagră, striată, a imensului reflector — avea o lungime de șapte sute cinci zeci de metri și o deschidere de o jumătate de kilometru — iar deasupra capului le atîrna discul enorm, argintiu, al sectorului de încărcătură. Pe niște console lungi, de o parte și de alta a discului, pîlpîiau, tăcute, flăcările albastre ale rachetelor cu hidrogen. Iar în jur licărea ciudat o lume stranie și înfricoșătoare.

În stînga se întindea un zid de ceață roșcată ce se destrăma undeva jos, adunîndu-se în suluri de nori despărțite prin hăuri amețitoare. Și mai jos, la o adîncime neînchipuit de mare, sulurile de nori se contopeau într-un cîmp neted, brun. În dreapta se estompa o zare roză în care Jilin desluși, deodată, Soarele, un disc micuț, de un trandafiriu orbitor.

— Să începem, hotărî Bîkov, întinzîndu-i lui Jilin o roată de cablu subțire. Fixează-l cu un capăt de ascensor.

La capătul opus al cablului făcu un laț pe care și-l strînse în jurul mijlocului. Apoi își trecu piciorul peste parapet

— Deapănă cîte puțin, spuse el. Am plecat.

Jilin stătea chiar lîngă parapet, cu mîinile încleștate pe cablu și privea cum dincolo de convexitatea cupolei aluneca încetișor corpul acela masiv și neîndemînatec, acoperit cu o cuirasă lucitoare. Cuirasa reflecta lumina trandafirie iar pe cupola neagră, striată, se așterneau, de asemenea, umbre trandafirii, nemișcate.

— Privește, Ivan ! se auzi vocea lui Bîkov în difuzorul din cască. Privește în jos, în jos !

Jos, în abis, de după cîmpul brun se ivi o arătare stranie, o movilă albicioasă, enormă, semănînd cu o ciupercă fantastică. Se întindea încet în lături și pe suprafața ei se putea distinge un contur mobil care se agita ca un ghemotoc de șerpi.

— Protuberanța exosferică, spuse Bîkov. O raritate, după cît se pare. Drace, ar trebui s-o arătăm băieților !

Protuberanța se desprinse de pe întinderea brună, pluti spre zarea roză, tîrînd în urma ei o coadă de fire galbene, străvezii, apoi se topi.

Bîkov lucră mult timp. De cîteva ori se ridică pe platformă, se odihni puțin, apoi coborî din nou, de fiecare dată în altă direcție. În cele din urmă se ridică răbufnind : „E destul. Să mergem". Jilin se gîndi, deodată, că peretele roșcat din stînga — suprafața înnourată a lui Jupiter — se apropia vizibil.

În cabină era curat. Krutikov măturase cioburile și acum stătea la locul său, ghemuit într-un veston îmblănit tras peste halat. Din gură îi ieșeau aburi ; în cabină era frig. Bîkov se așeză în fotoliu și își propti mîinile de genuchi. Jilin și timonierul așteptau.

— Ai consolidat spărturile ? îl întrebă Bîkov pe timonier.

Krutikov dădu de cîteva ori din cap.

— Există o șansă, spuse Bîkov.

Krutikov se îndreptă și răsuflă zgomotos. Jilin înghiți în sec, de emoție.

— Există o șansă, repetă Bîkov. Dar e foarte mică. Și cu totul fantastică...

— Spune, Aleoșenka, îl rugă încet timonierul

— Vă spun imediat. Șaisprezece la sută din suprafața reflectorului a ieșit din uz. Se pune întrebarea : vom putea noi oare să obligăm să lucreze restul de optzeci și patru la sută ? Chiar mai puțin de optzeci și patru, pentru că vreo zece la sută nu funcționează. Sistemul celulelor de control a fost distrus.

Timonierul și Jilin tăceau, cu gîturile întinse

— Vom putea, spuse Bîkov. În orice caz, putem să încercăm. Trebuie să deplasăm centrul de ardere al plasmei în așa fel, încît să compensăm asimetria reflectorului avariat.

— E clar, spuse Jilin cu voce tremurătoare.

Bîkov se uită la el.

— E unica noastră șansă. Schimbăm orientarea curselor magnetice. Ivan este în stare să lucreze. Tu, Mișa, ai să calculezi poziția nouă a centrului de ardere în raport cu schema suprafețelor distruse. Această schemă ți-o voi da imediat. Este o muncă nebunească, dar e unica noastră șansă...

Bîkov ridică fruntea și întîlni privirea lui Krutikov. Se înțeleseră fără cuvinte. S-ar fi putut să nu termine la timp. Acolo, jos, în condiții de presiune enormă, coroziunea va începe să macine corpul navei și înainte ca ei să termine lucrul nava se va topi aidoma unei bucăți de zahăr în apă clocotită.

— Unica noastră șansă, repetă tare Bîkov.

— Am să calculez, Leoșenka, spuse Krutikov. E o nimica toată să calculezi un centru nou. Am s-o fac

— Trebuie să ne grăbim. În curînd va începe suprasarcina și va fi foarte greu de lucrat. Iar dacă ne vom prăbuși prea mult va fi periculos să conectăm motorul, pentru că e posibilă o reacție în lanț într-un mediu de hidrogen comprimat

Căzu pe gînduri și adăugă :

— Ne vom transforma în gaze.

—E clar, spuse Jilin, care abia aștepta să înceapă

Pe panoul pupitrului de siguranță clipiră trei luminițe roșii.

— Uitați-vă ! exclamă Krutikov. Se termină combustibilul rachetelor de siguranță !

În romînește de ION HOBANA

(Va urma)

40 460 REDACȚIA : București, Piața „Scînteii". Tel. 17.00.10. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și diluzorii voluntari din întreprinderi și instituții.
Tiparul : Combinatul Poligrafic Casa Scînteii.